Oplegvel Collegebesluit

Portefeuille P. Heiliegers
Auteur Mevr. AC Boele
Telefoon 0235113060 E-mail: a.boele@haarlem.nl
CS/S&B Reg.nr. 2011/504680
GEEN bijlagen kopiëren
B & W-vergadering van 13 december 2011

Onderwerp
onderzoek ex art 213a Gemeentewet naar het Hondenbeleid

DOEL: Besluiten

De ‘Verordening onderzoek doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het college gevoerde bestuur van de gemeente Haarlem’ (reg.nr.: 2003/215598) is de basis voor 213a-onderzoeken. Dit zijn onderzoeken naar doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het college gevoerde bestuur. Jaarlijks wordt de doelmatigheid van (onderdelen van) organisatie-eenheden van de gemeente en de uitvoering van taken door de gemeente onderzocht. In de programmabegroting 2011-2015 staat dat in 2011 een onderzoek wordt uitgevoerd naar de doelmatig- en doeltreffendheid van het hondenbeleid.

B&W

1. Het college neemt kennis van het onderzoeksrapport en stelt dit vast.
2. Het besluit heeft geen financiële consequenties
3. De betrokkenen ontvangen na besluitvorming informatie over dit besluit
4. Het besluit van het college wordt ter informatie gestuurd aan de commissie Bestuur

Collegebesluit

Onderwerp: onderzoek ex art 213a Gemeentewet naar het Hondenbeleid
Reg. Nummer:

1. Inleiding
De ‘Verordening onderzoek doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het college gevoerde bestuur van de gemeente Haarlem’ (reg.nr.: 2003/215598) is de basis voor 213a-onderzoeken. Dit zijn onderzoeken naar doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het college gevoerde bestuur.
Doelmatigheid beschrijft mate waarin de gewenste prestaties en beoogde maatschappelijke effecten worden gerealiseerd met een zo beperkt mogelijke inzet van middelen, of met beschikbare middelen zo veel mogelijk resultaat wordt bereikt.
Doeltreffendheid heeft betrekking op de mate waarin de gewenste prestaties en beoogde maatschappelijke effecten van het beleid ook daadwerkelijk worden behaald.

In de programmabegroting 2011-2015 staat dat in 2011 een onderzoek wordt uitgevoerd naar de doelmatig- en doeltreffendheid van het hondenbeleid.

2. Besluitpunten college
1. Het college neemt kennis van het onderzoeksrapport en stelt dit vast.
2. Het besluit heeft geen financiële consequenties
3. De betrokkenen ontvangen na besluitvorming informatie over dit besluit
4. Het besluit van het college wordt ter informatie gestuurd aan de commissie Bestuur

3. Beoogd resultaat
Naar aanleiding van het onderzoeksrapport worden aanbevelingen door het ambtelijk apparaat opgepakt.

4. Argumenten
Het hondenbeleid is in 2006 vastgelegd in de nota “Hondenbeleid, een vernieuwde aanpak”(reg.nr. 2006/246205). In de nota is het beleid samengevat in de volgende beleidslijnen:
1. Aanlijnplicht voor honden geldt in geheel Haarlem;
2. In groenvoorzieningen mogen honden loslopen, voor zover er ter plekke geen aanlijnplicht geldt of verbod;
3. In geheel Haarlem geldt zowel op verhardingen als in groenvoorzieningen een opruimplicht
4. Iedere eigenaar die zich met de hond in de openbare ruimte bevindt dient opruimmiddelen bij zich te dragen (opruimmiddelenplicht);
5. De hondenbelasting dient op een zodanig niveau gebracht te worden dat daarmee een stabiliserende werking verondersteld mag worden naar het hondenbestand;
6. De hondenbelasting wordt gefaseerd omgevormd naar een meer doelgerichte belasting;
7. Specifieke handhaving op het hondenbeleid wordt opnieuw ingevoerd;
8. De controle op het hondenbestand wordt opgenomen in het takenpakket van de hondenwachters, evenals het uitgeven van penningen;
9. Herinvoeren van de hondenpenning overeenkomstig art 85, lid 4 APV.

Een groot deel van deze beleidslijnen zijn leefregels voor burgers. Hondenbezitters moeten zorgen dat hun hond aangelijnd is, ze moeten de poep opruimen en opruimmiddelen bij zich dragen. De gemeente heeft hier een controlerende en handhavende taak. Een groot deel van dit rapport beschrijft dan ook de handhaving op deze onderwerpen. De conclusie is dat die handhaving problematisch is. Daarnaast is het onduidelijk of en hoe de beschikbare 2 fte ingezet wordt.

Handhavers moeten prioriteiten stellen en handhaven daardoor op een aantal onderdelen niet. De prioriteit wordt gelegd bij handhaving op opruim- en aanlijnplicht. Een terechte keuze gezien de ergernis van bewoners, echter de handhaving op met name de opruimplicht is weinig doelmatig. Gezien de aanhoudende ergenis is toch de aanbeveling om de handhaving op deze onderwerpen te optimaliseren en hulpmiddelen, zoals het belonen van goed gedrag, in te zetten. Tevens kan gedacht worden aan speciale themaweken, zoals de week van de hondenregistratie, de week van de opruimplicht, etc.

Voor een aantal beleidslijnen heeft de gemeente een uitvoerende en handhavende taak. Denk hierbij aan aanleg en onderhoud van losloopveldjes, het plaatsen en legen van afvalbakken. Deze uitvoeringstaken worden grotendeels doelmatig en doeltreffend uitgevoerd.

De hondenbelasting is ooit ingezet om het aantal honden en de overlast te beperken. Op het eerste punt is de belasting enigszins effectief, ten aanzien van het tweede punt ontbreekt kennis om de effectiviteit te bepalen. Dit is te achterhalen door gericht onderzoek te doen naar de redenen van ontduiking van de belastingplicht.

5. Kanttekeningen
Het heffen van de hondenbelasting kost, in vergelijking tot andere belastingen, vrij veel middelen. Daarnaast is het de vraag of in deze tijd van regelvermindering de hondenbelasting wel past. Het verdient daarom de aanbeveling deze belasting nogmaals te overwegen. Bij behoud van de belasting moet vooral voorkomen worden dat de kosten met betrekking tot de heffing vergroot worden. Bij behoud moet eveneens de handhaving op registratie geoptimaliseerd worden.

6. Uitvoering
Naar aanleiding van het onderzoeksrapport worden aanbevelingen door het ambtelijk apparaat opgepakt.

7. Bijlagen
- het onderzoeksrapport Hondenbeleid

Het college van burgemeester en wethouders

de secretaris de burgemeester

Art. 213a onderzoek Hondenbeleid

November 2011

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting

Het hondenbeleid bestaat uit negen beleidslijnen. Per beleidslijn bespreken we hier de belangrijkste uitkomsten:

1. Aanlijnplicht voor honden geldt in geheel Haarlem.

Aanlijnplicht is grotendeels bekend; 81% van de hondenbezitters is hiervan op de hoogte en 88% lijnt de hond (bijna) altijd aan. Door de kennis te vergroten bij hondenbezitters kan dit verbeterd worden. Handhaving op de aanlijnplicht is minimaal. Dit komt enerzijds doordat de overtreding op heterdaad moet plaatsvinden, anderzijds omdat onduidelijk is hoeveel uren specifiek aan deze beleidslijn besteed worden.

2. In groenvoorzieningen mogen honden loslopen, voor zover er ter plekke geen aanlijnplicht geldt of verbod.

Losloopplekken zijn belangrijk voor hondenbezitters en 58% gebruikt deze vaak. Er zijn 69 losloopplekken. Advies is deze plekken te handhaven en de kennis bij hondenbezitters hierover te vergroten.

3. In geheel Haarlem geldt zowel op verhardingen als in groenvoorzieningen een opruimplicht.

De ergernis over hondenpoep is al jaren groot. Handhaven gebeurt wel, al kan ook hier alleen bekeurd worden als het één en ander op heterdaad geconstateerd wordt. Hierdoor is het effect beperkt. Een aanbeveling is om goed gedrag te belonen om zo een gedragsverandering te laten plaatsvinden. Daarnaast kan een drie-eenheid van afdeling Wijkzaken, afdeling Veiligheid, Vergunningen en Handhaving en Spaarnelanden meer effect bereiken door beter samen te werken. Zo kan beleid, handhaving en schoonmaken meer in onderlinge samenhang worden opgepakt.

4. Iedere eigenaar die zich met de hond in de openbare ruimte bevindt dient opruimmiddelen bij zich te dragen (opruimmiddelenplicht).

Het ligt in de lijn der verwachting dat als men opruimmiddelen bij zich heeft, de animo om de poep op te ruimen groter is. Er vindt nauwelijks handhaving plaats. Het is aan te raden hondenbezitters die aangesproken worden te vragen naar de opruimmiddelen. Inzet versterken heeft geen toegevoegde waarde, aangezien het niet aantoonbaar is dat de overlast vermindert.

5. De hondenbelasting dient op een zodanig niveau gebracht te worden dat daarmee een stabiliserende werking verondersteld mag worden naar het hondenbestand.

Hondenbelasting draagt in geringe mate bij aan de beperking van hondenbezit. Het verdient aanbeveling te onderzoeken in welke mate er een relatie is tussen de opruimplicht en het betalen van hondenbelasting. Het vermoeden is dat de overlast afneemt met het afschaffen van de hondenbelasting. Daarnaast is een onderzoek naar de redenen van het ontduiken van hondenbelasting nuttig. Tenslotte is het aan te raden de handhaving op het betalen van hondenbelasting te intensiveren.

6. De hondenbelasting wordt gefaseerd omgevormd naar een meer doelgerichte belasting.

De opbrengsten van de hondenbelasting zijn nooit doelgericht bestemd, d.w.z. er is geen relatie tussen de opbrengsten en kosten van het hondenbeleid. Het ontbreken van deze koppeling vormde geen belemmering voor de uitvoering van het beleid. Deze beleidslijn is inhoudelijk onjuist en zou moeten vervallen.

7. Specifieke handhaving op het hondenbeleid wordt opnieuw ingevoerd.

Handhaving is opnieuw ingevoerd, echter het is onduidelijk of en hoe de 2fte (voor het hondenbeleid) worden ingezet. Het is aan te raden dit nader te onderzoeken. Ook geven Haarlemmers aan dat zij over de handhaving niet tevreden zijn. Handhaving verdient dus aandacht.

8. De controle op het hondenbestand wordt opgenomen in het takenpakket van de hondenwachters, evenals het uitgeven van penningen.

De hondenwachters zijn vervangen door integrale handhavers. Controle van het hondenbestand wordt nauwelijks door de handhavers uitgevoerd. Daarnaast vindt een jaarlijkse steekproef / controle plaats. Deze controle is niet effectief; de kosten wegen niet op tegen baten. Dit kan relatief eenvoudig verbeterd worden door gerichte handhaving in de zetten op de resultaten van dit jaarlijkse onderzoek.

9. Herinvoeren van de hondenpenning overeenkomstig art. 85, lid 4 APV.
De uitgifte van een penning vraagt veel tijd en geld en is fraudegevoelig. Handhaving er op is nu nagenoeg onmogelijk. Aanbeveling is de identificatie van honden te handhaven. Wel moet onderzocht worden of er andere methoden zijn die effectiever zijn.

Algemene conclusie en managementaanbevelingen

Een groot deel van de beleidslijnen zijn leefregels voor burgers. Hondenbezitters moeten zorgen dat hun hond aangelijnd is, ze moeten poep opruimen en opruimmiddelen bij zich dragen. De gemeente heeft hier een controlerende en handhavende taak. Een groot deel van dit rapport beschrijft dan ook de handhaving op deze onderwerpen. De conclusie is dat die handhaving problematisch is. Daarnaast is het onduidelijk of en hoe de beschikbare 2 fte ingezet worden.

Handhavers moeten prioriteiten stellen en handhaven daardoor op een aantal onderdelen niet. De prioriteit wordt gelegd bij handhaving op opruim- en aanlijnplicht. Een terechte keuze gezien de ergernis van bewoners, echter de handhaving op met name de opruimplicht is weinig doelmatig. Gezien de aanhoudende ergernis is toch de aanbeveling om de handhaving op deze onderwerpen te optimaliseren en hulpmiddelen, zoals het belonen van goed gedrag, in te zetten. Tevens kan gedacht worden aan speciale themaweken, zoals de week van de hondenregistratie, de week van de opruimplicht, etc.

Voor een aantal beleidslijnen heeft de gemeente een uitvoerende en handhavende taak. Denk hierbij aan aanleg en onderhoud van losloopveldjes, het plaatsen en legen van afvalbakken. Deze uitvoeringstaken worden grotendeels doelmatig en doeltreffend uitgevoerd.

De hondenbelasting is ingezet om het aantal honden en de overlast te beperken. Op het tweede punt is de belasting enigszins effectief, ten aanzien van het eerste punt ontbreekt kennis om de effectiviteit te bepalen. Dit is te achterhalen door gericht onderzoek te doen naar de redenen van ontduiking van de belastingplicht.

Het ander knelpunt bij de belasting is dat, in vergelijking tot andere belastingen, met het heffen van de belasting veel kosten gemoeid zijn. Het vermoeden leeft dat afschaffen van de hondenbelasting zorgt voor minder overlast van honden. Dit moet onderzocht worden. Als deze belasting daadwerkelijk afgeschaft wordt, mist de gemeente ongeveer vier ton aan algemene middelen. Dit moet afgewogen worden tegen de regelvermindering die men graag wenst bij de overheid. Het verdient daarom de aanbeveling om dit verder te onderzoeken. Bij behoud van de belasting moet vooral voorkomen worden dat de kosten met betrekking tot de heffing vergroot worden. Handhaving op registratie, wat nu nauwelijks plaatsvindt, moet bij het behoud geoptimaliseerd worden

Hoofdstuk 1 Art. 213a hondenbeleid

Inleiding

De 'Verordening onderzoek doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het college gevoerde bestuur van de gemeente Haarlem' (reg.nr.: 2003/215598) is de basis voor 213a-onderzoeken. Dit zijn onderzoeken naar doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het college gevoerde bestuur. Doelmatigheid beschrijft de mate waarin de gewenste prestaties en beoogde maatschappelijke effecten worden gerealiseerd met een zo beperkt mogelijke inzet van middelen, of met beschikbare middelen zo veel mogelijk resultaat wordt bereikt.
Doeltreffendheid heeft betrekking op de mate waarin de gewenste prestaties en beoogde maatschappelijke effecten van het beleid ook daadwerkelijk worden behaald.

Jaarlijks wordt de doelmatigheid van (onderdelen van) organisatie-eenheden van de gemeente en de uitvoering van taken door de gemeente onderzocht. Daarnaast toetst het college jaarlijks de doeltreffendheid van minimaal twee (delen van) programma's en paragrafen. In de begroting meldt het college welke onderwerpen worden uitgevoerd. In de programmabegroting 2011-2015 staat dat in 2011 een onderzoek wordt uitgevoerd naar de doelmatig- en doeltreffendheid van het hondenbeleid. Deze rapportage is de verslaglegging van dit onderzoek.

Methode

Het hondenbeleid is vastgelegd in de nota "Hondenbeleid, een vernieuwde aanpak"(reg.nr. 2006/246205). Om het beleid te kunnen toetsen op doelmatigheid en doeltreffendheid is gekozen om gericht bronnenonderzoek te doen, honden- en niet-hondenbezitters te bevragen en om interviews met betrokkenen ambtenaren te houden. Het volledige 213a-onderzoek heeft plaatsgevonden in de periode van augustus tot en met november 2011.

Een overzicht van de bronnen en de geïnterviewde personen staat in bijlage 1. Afdeling Onderzoek en Statistiek heeft een tweetal enquêtes gehouden onder betalers van de hondenbelasting en onder leden van het Digipanel Haarlem. De vragen in deze enquête zijn voortgekomen uit doelstellingen en beleidslijnen uit de nota over handenbeleid. De vragen waren voornamelijk gericht op hondenoverlast en hondenbelasting. Het rapport met de resultaten is in bijlage 2 opgenomen. In de tekst zijn de bronvermeldingen aangegeven door een voetnoot, bv [1]. Deze corresponderen met de bronvermelding in bijlage 1.

Procedure

Dit onderzoeksrapport wordt door het college vastgesteld met aanbevelingen aan de organisatie voor verbeteringen. Het DT geeft aan binnen welke termijn een plan van aanpak ten behoeve van de verbeteringen aan het college voorgelegd wordt en wie daar verantwoordelijk voor is. Het college stelt de raad in kennis van de resultaten.

Leeswijzer

Dit rapport begint met een uiteenzetting van het beleid, de betreffende artikelen uit de APV en de hoofdlijnen van de Verordening Hondenbelasting 2010.
Het beleid bestaat uit negen beleidslijnen. Deze worden één voor één doorgelicht en van aanbevelingen voorzien. Het rapport sluit af met een algemene conclusie en managementaanbevelingen.

Hoofdstuk 2 Beleidskader

Nota Hondenbeleid

Het hondenbeleid is in 2006 vastgelegd in de nota “Hondenbeleid, een vernieuwde aanpak”(reg.nr. 2006/246205). In de nota worden de volgende beleidslijnen samengevat:

1. Aanlijnplicht voor honden geldt in geheel Haarlem;
2. In groenvoorzieningen mogen honden loslopen, voor zover er ter plekke geen aanlijnplicht geldt of verbod;
3. In geheel Haarlem geldt zowel op verhardingen als in groenvoorzieningen een opruimplicht
4. Iedere eigenaar die zich met de hond in de openbare ruimte bevindt dient opruimmiddelen bij zich te dragen (opruimmiddelenplicht);
5. De hondenbelasting dient op een zodanig niveau gebracht te worden dat daarmee een stabiliserende werking verondersteld mag worden naar het hondenbestand;
6. De hondenbelasting wordt gefaseerd omgevormd naar een meer doelgerichte belasting;
7. Specifieke handhaving op het hondenbeleid wordt opnieuw ingevoerd;
8. De controle op het hondenbestand wordt opgenomen in het takenpakket van de hondenwachters, evenals het uitgeven van penningen;
9. Herinvoeren van de hondenpenning overeenkomstig art. 85, lid 4 APV.

Het onderzoek onder burgers[2] laat zien dat het merendeel (56%) van de hondenbezitters zegt op de hoogte te zijn van het hondenbeleid.

Algemene Plaatselijke Verordening (APV)

De APV van gemeente Haarlem biedt handvatten om het hondenbeleid te handhaven. De artikelen overeenkomstig het beleid zijn opgenomen in de APV onder Art. 85, 86 en 87. De zaken die hier geregeld worden, zijn:
Art. 85: aanlijnen honden, losloopplaatsen en hondenpenning
Art. 86: verontreiniging door honden, opruimplicht
Art. 87: gevaarlijke honden

Verordening Hondenbelasting 2010

Op basis van deze verordening wordt de hondenbelasting geheven. Voor alle honden binnen Haarlem wordt belasting geheven, met uitzondering van zowel blindengeleide-, gehandicapten- en politiehonden als ook honden in dierenasiels of in winkels.
Overeenkomstig de nota Hondenbeleid, is de belasting voor tweede en volgende honden oplopend:
Voor een eerste hond € 80,-.
Voor een tweede hond € 135,-.
Voor elke verdere hond € 244,-.
In afwijking van het gestelde in de nota Hondenbeleid, is de hondenbelasting geen doelbelasting. De gelden vloeien richting de algemene middelen.

Taakverdeling binnen de gemeente

Het beleid wordt geformuleerd door Wijkzaken (WZ), afdeling Openbare ruimte, Groen en Verkeer (OGV). De afdeling Handhaving Openbare Omgeving (HOO) van de hoofdafdeling Veiligheid, Vergunning en Handhaving (VVH) handhaaft en het Bedrijfsbureau van VVH zorgt voor de registratie van de honden en uitgifte van de penningen. De hondenbelasting wordt door Cocensus geheven en geïnd.

Hoofdstuk 3 Beleidslijnen

Beleidslijn 1: aanlijnplicht geldt in heel Haarlem

Korte omschrijving en achtergrond van het beleid

Bij het aanmelden van een hond bij de belasting, ontvangt de bezitter met de penning de folder 'Schoon met je hond Haarlem rond!'. In deze folder is een overzicht van de losloopplekken opgenomen en wordt het hondenbeleid kort uiteengezet.

Over het algemeen is het voor de hondenbezitter in Haarlem duidelijk waar en wanneer de hond aangelijnd moet zijn[2]; 81% is hiervan op de hoogte en 88% lijnt de hond (bijna) altijd aan. Een kleine groep (2%) lijnt de hond nooit aan en houdt zich nooit aan de opruimplicht (4%). Overigens leveren loslopende honden (in begeleiding van hun eigenaar) nauwelijks overlast op; 77% van de hondenbezitters en 66% van de niet-hondenbezitters zeggen nooit tot weinig last er van te hebben.

Gedrag van de hondenbezitter bij het uitlaten (in %)

	Nooit	Meestal niet	Soms	Meestal wel	Altijd
Hoe vaak lijnt u de hond aan in de openbare ruimte?	2	4	5	22	66
Is het voor u duidelijk waar en wanneer uw hond aangelijnd dient te zijn in de openbare ruimte?	3	9	8	39	42
Hoe vaak ruimt u de uitwerpselen v/d hond op?	4	2	7	27	61

Uitvoering

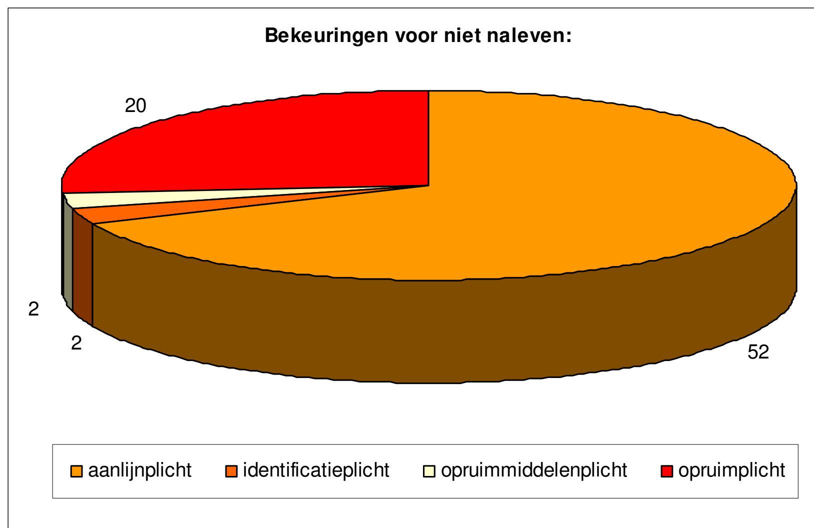
Deze beleidslijn is een leefregel voor burgers. De gemeentelijke taak beperkt zich tot handhaving. Ten behoeve van de handhaving is deze beleidslijn in de APV opgenomen (art. 85).

Handhaving

In - met name - Haarlem Noord komt het regelmatig voor dat een hond zonder begeleiding rondloopt[1]. Soms is dit een hond die zich aan het gezag van het baasje onttrokken heeft, soms is het ook een hond die door de eigenaar buiten gezet is om zichzelf uit te laten. In deze laatste variant onttrekt de eigenaar zich bewust aan zowel de aanlijn- als opruimplicht; dergelijk gedrag vraagt om handhaving. De afdeling Handhaving probeert deze honden te vangen en hun eigenaar te bekeuren. De hondenpenning - als de hond deze draagt - is hierbij een belangrijk hulpmiddel.

Doelmatigheid

De handhaving op alle onderdelen van het hondenbeleid wordt door 2 fte uitgevoerd en levert 76 bekeuringen op (in 2010). Daarvan worden voor deze beleidslijn 52 bekeuringen uitgeschreven (zie grafiek op de volgende pagina). Bekeuren kan uitsluitend op heterdaad plaatsvinden, waardoor relatief weinig bekeuringen worden uitgeschreven. Daarnaast is het niet duidelijk hoeveel uren er daadwerkelijk aan het hondenbeleid in het algemeen en op deze beleidslijn specifiek gehandhaafd wordt. Op grond van de beschikbare gegevens is het daarom niet mogelijk te concluderen of dit deel van het beleid doelmatig wordt uitgevoerd.

Doeltreffendheid

Uit de enquête onder Haarlemmers blijkt dat 88% van de hondenbezitters hun hond (bijna) altijd aanlijnen[2]. Hoewel dit een redelijk hoog percentage is, kan het beter. De helft van het aantal bekeuringen per jaar betreft de aanlijnplicht, wat betekent dat hier nog winst te behalen valt m.b.t. de doeltreffendheid. Extra handhaving en informatieverstrekking aan de hondenbezitters kunnen ingezet worden om de doeltreffendheid te verbeteren. De vraag is of de kosten opwegen tegen de baten (verminderen overlast), zeker gezien het feit dat loslopende honden (met een begeleider) weinig overlast veroorzaken[2].

Conclusies

Het hele beleid wordt met beperkte middelen (folder) en inzet van capaciteit (2 fte) uitgevoerd. Voor deze specifieke beleidslijn is het de vraag of het doelmatig is. Op het moment dat Handhaving kan aangeven hoeveel tijd daadwerkelijk wordt gebruikt om deze beleidslijn te handhaven, kan aangegeven worden of de beleidslijn doelmatig is.
Doeltreffendheid is goed, maar kan beter. Eigenlijk moet elke hondenbezitter in Haarlem weten dat honden aangelijnd moeten worden en dit ook doen.

Aanbevelingen

De folder “Schoon met je hond Haarlem rond!” waarin het beleid, met o.a. de aanlijnplicht, is opgenomen, jaarlijks meesturen met de aanslag voor de hondenbelasting. Op deze wijze worden de beleidslijnen opnieuw bij de hondenbezitters onder de aandacht gebracht.

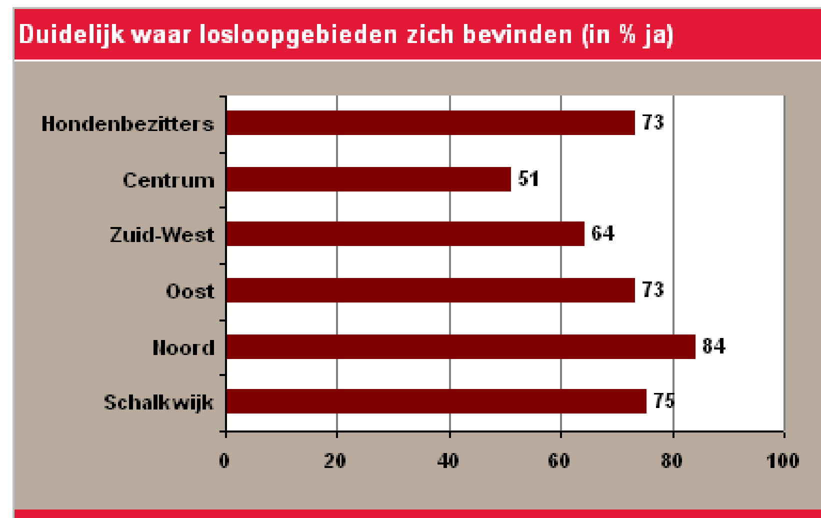

Er moet gekeken worden hoe handhaving effectiever ingezet kan worden. Hiervoor is het allereerst nodig inzicht te krijgen in het aantal uren dat daadwerkelijk aan de handhaving op hondenbeleid in het algemeen en op deze beleidslijn in het bijzonder wordt ingezet.

Beleidslijn 2: in groenvoorzieningen mogen honden loslopen, voor zover er ter plekke geen aanlijnplicht geldt of verbod

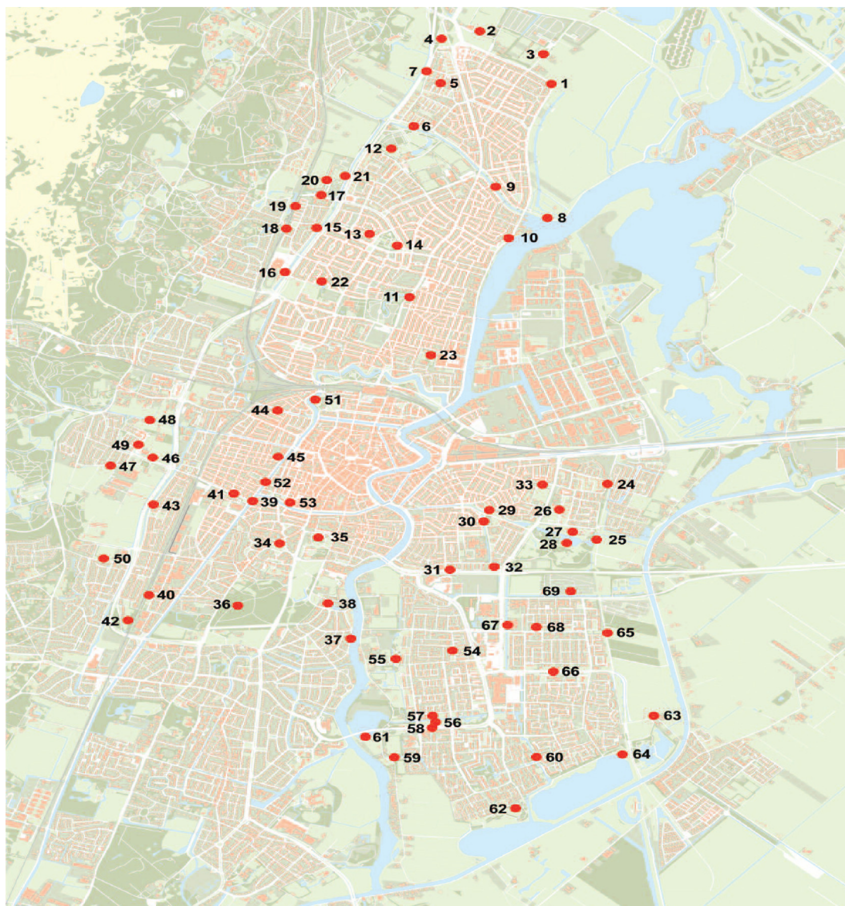
Korte omschrijving en achtergrond van het beleid

Honden moeten altijd aangelijnd zijn, behalve op de 69 losloopplekken. Alleen in deze gebieden mogen honden onaangelijnd rondlopen. De opruimplicht geldt ook op losloopplekken. De plekken zijn verspreid over de stad, met uitzondering van de Waarderpolder.
Uit de enquête onder Haarlemmers[2] blijkt dat hondenbezitters goed op de hoogte zijn waar de losloopplekken zich bevinden (73% weet waar deze plekken zijn). Bewoners uit het Centrum en Zuid-West weten het minst goed waar de plekken zich bevinden (zie onderstaande grafiek). Wel nemen met name bewoners van Zuid-West hun hond vaak mee naar een losloopplek. In het Centrum wordt de hoeveelheid losloopplekken in Haarlem als onvoldoende ervaren; slechts 18% van de respondenten geeft aan dat het huidige aantal voldoende is.

Uitvoering

In de beleidsnota zijn gebieden aangewezen waar honden vrij mogen rondlopen (zie voor de 69 losloopgebieden het kaartje op de volgende pagina, bron: gemeentelijke website). N.a.v. de nota heeft een inventarisatie van de losloopplekken plaatsgevonden. Er zijn enige verplaatsingen geweest, maar het aantal plekken is niet uitgebreid.

Handhaving

Handhaving vindt plaats op grond van art. 85 APV, dat wil zeggen dat eigenaren die hun hond buiten de losloopplekken los laten lopen bekeurd worden.

Doelmatigheid

73% van de hondenbezitters weet de losloopplekken te vinden. Informatie over de losloopplekken is beschikbaar in een folder en op de website van gemeente Haarlem.
Losloopplekken vragen, na de aanleg, geen extra kosten. Het beleid is hiermee doelmatig uitgevoerd.
Doelmatig- en doeltreffendheid van de aanlijnplicht is behandeld bij beleidslijn 1.

Doeltreffendheid

In de beleidsnota wordt niet geformuleerd wanneer deze beleidslijn effectief is. Het daardoor lastig om de doeltreffendheid te bepalen.

Conclusies

Losloopplekken zijn belangrijk voor hondenbezitters en 58% gebruikt deze vaak. Er zijn 69 losloopplekken gerealiseerd. In het centrum ervaren hondenbezitters de locaties van de losloopplekken als onduidelijk.

Aanbevelingen

De huidige losloopplekken handhaven. Om het gebruik te vergroten kunnen hondenbezitters beter geïnformeerd worden (met name in de stadsdelen Zuid-West en Centrum).

Beleidslijn 3: in geheel Haarlem geldt zowel op verhardingen als in groenvoorzieningen een opruimplicht

Korte omschrijving en achtergrond van het beleid

In de Omnibusenquête[3] wordt jaarlijks gevraagd aan te geven welke zaken meer aandacht moeten krijgen van de gemeente. Hondenpoep staat de afgelopen jaren op nummer één. Ook in de jaren voorafgaand aan het hondenbeleid is de ergernis over hondenpoep groot. In 2007 en 2008 geeft 46% van de Haarlemse bewoners aan dat van alle problemen in de wijk, hondenpoep als eerste onderwerp meer aandacht van de gemeente verdient. Nadat in medio 2008 de handhaving op dit onderwerp op gang is gekomen, daalt het percentage naar 37% in 2009 en 36% in 2010.

Het belonen van goed gedrag is in Haarlem niet gebruikelijk. De gemeente Teylingen heeft via de handhavers goed opruimgedrag beloond door het uitdelen van een sleutelhanger bestaande uit een (gevuld) opbergdoosje voor poepzakjes. Teylingen heeft hier positieve resultaten mee geboekt, zonder substantiële inzet van middelen en zonder extra fte's.

Uitvoering

De opruimplicht is vastgelegd in art. 86 van de APV. Ter ondersteuning van de opruimplicht is in het hondenbeleid opgenomen dat verspreid over de stad 600 afvalbakken toegevoegd worden. Het betreft hier reguliere afvalbakken (prullenbakken). WZ/OGV beschikt niet over een overzicht van het aantal bakken dat sinds 2007 geplaatst is. Men weet overigens wel te melden dat het totale aantal is toegenomen, maar waar deze bakken staan en hoeveel het er zijn is onbekend. Bij een andere afdeling van WZ, Dagelijks Beheer en Techniek (DBT), is het aantal wel bekend (zie onderstaande tabel). Spaarnelanden NV is verantwoordelijk voor het legen van de afvalbakken. Hier heeft men een goed overzicht over het aantal bijgeplaatste bakken. Sinds 2007 zijn er 636 afvalbakken in Haarlem bijgekomen.

Aantal afvalbakken verdeeld over stadsdelen

	Aantal
Centrum	328
Noord	538
Oost/Waarderpolder	344
Schalkwijk	509
Zuid-West	493

Het aanbieden van afvalbakken om de hondenpoep in te deponeren wordt uit de enquête als meest effectieve maatregel gezien om de overlast te beperken[2]. 51% van de hondenbezitters vindt dat er onvoldoende afvalbakken zijn, met name in Oost en Noord. In de bovenstaande tabel zien we dat in met name Oost ook daadwerkelijk weinig afvalbakken aanwezig zijn.

Communicatie tussen afdelingen

Alle betrokken afdelingen zijn goed op de hoogte van hun eigen taken en verantwoordelijkheden. De neiging of behoefte om taken van een ander over te nemen zijn er niet. Daar staat tegenover dat men niet altijd goed op de hoogte is van de taken van andere afdelingen[1]. Hierboven bij uitvoering hebben we dat al gezien. Een ander voorbeeld: de afdeling OGV rapporteert aan de gemeenteraad in het kader van Haarlem Schoon over de mate van vervuiling door hondenpoep. Hierbij is informatie nodig van HOO. Deze laatste afdeling weet dit niet en levert de informatie dus niet. Op hun beurt zou HOO graag meer betrokken willen worden bij beleidsontwikkeling. De managers van beide afdelingen zijn bezig de communicatie te verbeteren.

Ook bij het maken van beleid, zoals het bepalen van losloopplekken en locaties voor afvalbakken, is afstemming met Handhaving vooraf gewenst. Bij de invoering van het beleid is dat onvoldoende gebeurd, waardoor op sommige plekken achteraf bijsturing nodig was.

Handhaving

Als een handhaver ziet dat een hondeneigenaar zich niet houdt aan de opruimplicht, dan bekeurt deze de eigenaar. Het is relatief lastig om op de opruimplicht te handhaven, omdat men één en ander op heterdaad moet vaststellen.

De afdeling Handhaving geeft aan dat er een aantal plekken in de stad zijn waar de overlast van vervuiling, waaronder hondenpoep, groot is[1]. Deze plekken zijn met name in het Rozenprieel, de Transvaalbuurt en de Indischebuurt te vinden. Op deze plekken is veelal ook sprake van slecht onderhouden groen, zwerfvuil en dergelijke. De ervaring leert dat handhaven op de opruimplicht hier weinig effect heeft. De mate van vervuiling nodigt als het ware wangedrag uit. De afdeling Handhaving zou in deze gevallen graag meer samenwerking zien met Wijkzaken en Spaarnelanden. Door met z'n drieën het probleem aan te pakken, kan het probleem worden opgelost. De locatie wordt schoongemaakt, voldoende afvalbakken geplaatst en een stevige handhaving in de beginperiode om slechte gewoontes af te leren / een gedragsverandering te laten plaatsvinden.

De afdeling HOO heeft de ervaring dat een periode intensief handhaven, of in elk geval veel aanwezig zijn, op een bepaalde plek/wijk langdurig positief effect heeft[1]. Zo heeft een grote handhavingsactie in 2010 in de Leidsebuurt nog steeds effect.

In het Omnibusonderzoek uit 2009 blijkt dat bewoners de handhaving op hondenpoep onvoldoende vinden[3]. Haarlemmers geven deze handhaving gemiddeld een 4,6. In Zuid-West is men het meest tevreden met een 5,0 en in Oost minst met een 4,3 (zie onderstaande tabel).

Rapportcijfers handhaving naar stadsdeel

	Hondenpoep
Centrum	4,8
Noord	4,6
Oost	4,3
Schalkwijk	4,5
Zuid-West	5,0

Doelmatigheid

De pakkans bij het niet opruimen van poep is klein: alleen als men op heterdaad wordt betrapt, is bekeuren mogelijk. De handhaving op dit onderwerp is daardoor weinig doelmatig. Gezien de ergernis over dit onderwerp bij de burgers, is handhaving op dit onderwerp echter van groot belang. Ook hier is onduidelijk hoeveel uren daadwerkelijk ingezet worden om deze beleidslijn te handhaven.

Sinds kort mogen integraal handhavers op locaties (in burger) observeren. De verwachting is dat door deze observaties de handhaving efficiënter wordt en daarmee een grotere preventieve werking krijgt.

Doeltreffendheid

Het beleid is nauwelijks doeltreffend uitgevoerd, dit blijkt o.a. uit de mate van verontreiniging door hondenpoep. Uit de enquête[2] blijkt dat ongeveer de helft van de ondervraagden het gevoel heeft dat de overlast de afgelopen twee jaar gelijk is gebleven (zie tabel op de volgende pagina). Hondenbezitters ervaren vaker een afname van de overlast dan niet-hondenbezitters (23% versus 18%). Het tegenovergestelde geldt ook: niet-hondenbezitters ervaren vaker een toename dan hondenbezitters (19% versus 14%).

Ontwikkeling van de hondenoverlast in de afgelopen 2 jaar (in %)		
	Hondenbezitters	Niet-hondenbezitters
Afgenomen	23	18
Gelijk gebleven	49	51
Toegenomen	14	19
Weet niet/geen mening	15	12

Uit de Omnibusenquête[3] blijkt een daling van de ergernis over het onderwerp. In 2007 en 2008 geeft 46% van de Haarlemse bewoners aan dat van alle problemen in de wijk, hondenpoep als eerste onderwerp meer aandacht van de gemeente verdient. Nadat in medio 2008 de handhaving op dit onderwerp op gang is gekomen, daalt het percentage naar 37% in 2009 en 36% in 2010.

De rapportage Haarlem Schoon[4] maakt gebruik van externe observatoren die de schoonheidsgraad van de stad bepalen. Uit deze observaties blijkt een sterk wisselend beeld van de vervuiling door hondenpoep. Zo was er in november 2007 bijna geen poep op straat te vinden, maar in maart 2008 nam de vervuiling toe.

Het beleid lijkt dus enig effect te hebben, de stad is iets schoner geworden. Aan de andere kant heeft het beleid het tij mee: het opruimen van hondenpoep is de afgelopen jaren steeds meer geaccepteerd en vanzelfsprekend geworden. Het is daardoor niet met zekerheid te zeggen of de vermindering van de overlast alleen aan het beleid te danken is.

Conclusies

Zowel doelmatig- als doeltreffendheid kunnen beter. De ergernis over hondenpoep is de afgelopen jaren nog steeds bijna onveranderd groot. Handhaven op dit onderdeel is lastig en heeft daardoor weinig corrigerend effect.

Aanbevelingen

Hondenpoep is en blijft de grootste ergernis van bewoners. Handhaving op de opruimplicht blijft daarom noodzakelijk, ondanks de beperkingen die daarmee samenhangen. De handhaver kan alleen optreden als hij/zij de overtreding ziet gebeuren. In verhouding tot de benodigde tijd levert handhaving weinig processen verbaal, en daarmee een corrigerende werking, op. Handhaven is niet alleen het bekeuren bij foutief gedrag, maar heeft tevens een preventieve werking. De zichtbare aanwezigheid van een handhaver spoort aan tot opruimen.

Het verdient de aanbeveling om ook op andere wijze het opruimen van poep te stimuleren zoals het belonen van goed gedrag. Het stimuleren van de opruimplicht door het belonen van goed gedrag is goedkoper en effectiever: het kost weinig om integraal handhavers als ze toch op stap zijn, folders (o.i.d.) aan hondenbezitters te laten geven.

De communicatie tussen gemeentelijke afdelingen moet verbeteren. Een gezamenlijke aanpak heeft meer effect. Hiervoor zijn meerdere oplossingen mogelijk, waaronder het inzetten van Pleio. Daarnaast kan een drie-eenheid van afdeling WZ, afdeling VVH en Spaarnelanden meer effect bereiken door beter samen te werken. Zo kan beleid, handhaving en schoonmaken meer in onderlinge samenhang worden opgepakt.

Beleidslijn 4: iedere eigenaar die zich met de hond in de openbare ruimte bevindt dient opruimmiddelen bij zich te dragen (opruimmiddelenplicht)

Korte omschrijving en achtergrond van het beleid

Zoals in het vorige hoofdstuk al is aangegeven, is het lastig om te handhaven op de opruimplicht. Om de handhaving hierop te vergemakkelijken, is ook het bij zich hebben van opruimmiddelen verplicht gesteld; men kan immers aannemen dat een hondeneigenaar die een opruimmiddel bij zich heeft, dit ook zal gebruiken.

Uit de enquête blijkt dat Haarlemmers denken dat het verplichten van hondenbezitters om opruimmiddelen bij zich te dragen helpt om de overlast te beperken[2]. Niet-hondenbezitters zijn daarin nog stelliger dan hondenbezitters; 75% denkt dat het beperkend werkt, tegenover 55% van de hondenbezitters.

Uitvoering

Deze beleidslijn is opgenomen in art.86.3 van de APV.

Handhaving

Op hun rondes maken handhavers regelmatig een praatje met mensen die hun hond uitlaten. Tijdens dit gesprek vragen handhavers naar de opruimmiddelen en letten ze op het dragen van de hondenpenning. Eigenaren die geen opruimmiddelen bij zich hebben worden bekeurd. In de praktijk maken de handhavers met lang niet elke hondenbezitter die ze tegenkomen een praatje en tijdens dit praatje wordt ook niet standaard naar de opruimmiddelen gevraagd. De pakkans op overtreding van art. 86.3 APV is hiermee miniem.

Dit beeld komt ook naar voren in de enquête[2]: 50% van de hondenbezitters en 62% van de niet-hondenbezitters vindt dat er op de opruimmiddelenplicht (ruim) onvoldoende gehandhaafd wordt. Eén op de vijf hondenbezitters vindt dat dit wel (ruim) voldoende gebeurd.

Doelmatigheid

De handhaving op deze beleidslijn heeft een toevalligheidskarakter, net als bij de voorgaande twee beleidslijnen; bovendien vindt handhaving niet systematisch plaats. In 2010 zijn 76 bekeuringen voor het gehele hondenbeleid uitgeschreven; hiervan zijn twee bekeuringen voor het niet voldoen aan de opruimmiddelenplicht. Het is onduidelijk hoeveel tijd besteed wordt aan het handhaven op deze beleidslijn. Het is daardoor moeilijk te zeggen of het doelmatig wordt uitgevoerd.

Doeltreffendheid

De beleidslijn is uitgevoerd door middel van het opnemen van art. 86.3 in de APV. Het is vervolgens aan de burger om deze regel na te leven. De gemeentelijke taak is het handhaven op deze beleidslijn. Deze handhaving wordt niet systematisch uitgevoerd.

In de enquête[2] geeft 94% van de hondenbezitters aan een opruimmiddel bij zich te dragen, 88% geeft aan dit ook daadwerkelijk te gebruiken (zie tabel op de volgende pagina). De conclusie is dat de doeltreffendheid beperkt is.

Gedrag van de hondenbezitter bij het uitlaten (in %)	Nooit	Meestal niet	Soms	Meestal wel	Altijd
Hoe vaak ruimt u de uitwerpselen v/d hond op?	4	2	7	27	61
Is het voor u duidelijk waar en wanneer het verplicht is opruimmiddelen bij u te dragen?	9	10	7	20	55
Hoe vaakt heeft u middelen bij u om de uitwerpselen op te ruimen?	3	1	2	12	82

Conclusies
Het ligt in de lijn der verwachting dat als men opruimmiddelen bij zich heeft, de animo om de poep op te ruimen groter is. Handhaving vindt echter nauwelijks plaats.

Aanbevelingen
Het is mogelijk om de doelmatig- en doeltreffendheid te vergroten door meer te handhaven. Handhaving kost echter relatief veel tijd en daarmee geld, zonder dat op voorhand met zekerheid te zeggen is dat door handhaving de vervuiling op straat (hetgeen het doel van deze beleidslijn is) vermindert. Het versterken van de handhaving op dit specifieke onderwerp wordt daarom afgeraden; deze tijd kan beter gebruikt worden door gericht te handhaven op de opruimplicht. Natuurlijk is het altijd zinvol een hondenbezitter die aangesproken wordt, te vragen of deze ook opruimmiddelen bij zich draagt.

Beleidslijn 5: De hondenbelasting dient op een zodanig niveau gebracht te worden dat daarmee een stabiliserende werking verondersteld mag worden naar het hondenbestand

Korte omschrijving en achtergrond van het beleid

In de beleidsnota wordt de hondenbelasting gezien als een sturingsinstrument met betrekking tot de aanschaf van honden. In de tekst wordt een onderzoek van het Centraal Planbureau uit 2005 aangehaald waaruit zou blijken dat de overlast van honden afneemt bij een belastingtarief van € 80,- voor de eerste hond[5]. Tot de invoering van het beleid betaalde men in Haarlem minder (€ 68,57). Daarnaast worden getrapte tarieven ingevoerd voor tweede, derde en meer honden per huishouden. De achtergrond hiervan is het beperken van de groei van het hondenbestand en vooral het beperken van meerdere honden per huishouden. Waarom deze beperking noodzakelijk wordt geacht, wordt in de nota niet onderbouwd.

Uitvoering

In de verordening Hondenbelasting zijn de tarieven vastgelegd. Sinds de invoering van het beleid, is het tarief voor de eerste hond op € 80,- vastgelegd. Hondenbezitters geven zelf aan de hondenbelasting een weinig effectief instrument te vinden om de overlast van honden te beperken[2]. Niet-hondenbezitters zijn vaker van mening dat hondenbelasting effectief is (37% versus 10%). Verder blijkt dat voor ongeveer de helft van de hondenbezitters de hoogte van de hondenbelasting een rol speelt bij het aanschaffen van een tweede hond (zie onderstaande tabel).

Mate waarin hondenbelasting een rol speelt bij de overweging om een (extra) hond te nemen (in %)

	Hondenbezitters	Niet-hondenbezitters
Nee, geen enkele rol	48	40
Ja, een kleine rol	11	10
Misschien	15	12
Ja, een grote rol	22	7
Weet niet/geen mening	5	31

De hondenbelasting wordt door Cocensus geïnd in februari. De registratie van honden en de uitgifte van penningen gebeurt door de gemeente bij het Bedrijfsbureau van de hoofdafdeling VVH. De hondenbelasting is gebonden aan een tijdvak: iedereen die op 1 januari in het bezit van een hond is, moet over het gehele jaar belasting betalen. Ook als je halverwege het jaar hondenbezitter wordt, betaal je voor het gehele jaar. Per 1 januari 2012 wordt de hondenbelasting omgevormd naar een tijdstipbelasting. Men betaalt dan belasting over dat deel van het jaar dat men in bezit van een hond is. Voor de hondenbezitter is dit een aangename verbetering, voor de gemeente en met name voor Cocensus levert dit naar verwachting meer werk op.

Handhaving

Zodra handhavers een hondenbezitter aanspreken wordt gekeken of het dier een penning draagt. Zo niet, dan wordt gevraagd of de hondenbezitter de penning kan laten zien. Is dit niet het geval, dan kan een bekeuring worden uitgeschreven. Het is lastig om na te gaan of de persoon die met de hond loopt ook de eigenaar is of dat de hond slechts een logee is. Op het niet kunnen tonen van de penning zijn in 2010 twee bekeuringen uitgeschreven.

Doelmatigheid

Het beleid wordt doelmatig uitgevoerd, de inzet van ambtelijke capaciteit is beperkt. De registratie van de honden wordt uitgevoerd door het bedrijfsbureau van VVH (ca. 0,4 fte). De aanslagen worden door Cocensus verzonden en verwerkt. De kosten die Cocensus hiervoor maakt zijn vergelijkbaar met de kosten die gemoeid zijn met de inning van andere belastingen. Bij omvorming van de hondenbelasting

naar een tijdvakbelasting vermindert mogelijk de doelmatigheid. De verwachting is dat er dan meer capaciteit nodig is voor de registratie en verwerking van de gegevens.

Doeltreffendheid

Het doel van deze beleidslijn was het beperken van de groei van het aantal honden en hun overlast. De overlast van honden lijkt sinds 2007 enigszins te zijn afgenomen. Er zijn echter geen gegevens waaruit blijkt dat de hoogte van de hondenbelasting een rol gespeeld heeft in deze vermindering.

De gerealiseerde opbrengst van de hondenbelasting is sinds 2007 licht toegenomen. Er zijn 4.939 huishoudens met één hond, 402 hebben er twee en 15 huishoudens hebben drie of meer honden (bron: Cocensus per 14/9/2011). Uit de enquête[2] blijkt dat voor 22% van de hondenbezitters de hoogte van de hondenbelasting een grote rol speelt bij de aanschaf van een hond of extra hond, voor 48% speelt het echter geen rol. De hoogte van de belasting draagt dus in geringe mate bij aan de beperking van de groei van het aantal honden.

Conclusies

Een voorzichtige conclusie is dat de hondenbelasting in geringe mate bijdraagt aan het beperken van het hondenbezit. Uit de beschikbare gegevens kan niet afgeleid worden of de overlast van honden daadwerkelijk afneemt bij een basistarief van € 80,-.
Voor de gemeentelijke inkomsten is het natuurlijk wel relevant dat de tarieven bij meerdere honden stijgen.

Het omvormen van een tijdstip- naar een tijdvakbelasting is in het kader van rechtsgelijkheid een goede oplossing. Ondanks het feit dat het mogelijk meer ambtelijke capaciteit vraagt bij de registratie van honden, kan deze omzetting ook leiden tot meer opbrengsten voor de gemeente.

Aanbevelingen

De belasting blijkt te werken als stabiliserend middel. Het verdient aanbeveling te onderzoeken in welke mate er een relatie is tussen de opruimplicht en het betalen van hondenbelasting. Het vermoeden bestaat dat de overlast wel eens zou kunnen afnemen met het afschaffen van de hondenbelasting. Hondenbezitters zouden zich wel eens minder aan de opruimplicht kunnen houden door de gedachte ‘daar betaal ik toch hondenbelasting voor’. Daarnaast is een onderzoek naar de redenen van het ontduiken van hondenbelasting nuttig. Tot slot is het aan te raden de handhaving op het betalen van hondenbelasting te intensiveren.

Beleidslijn 6: hondenbelasting wordt gefaseerd omgevormd naar een meer doelgerichte belasting

Korte omschrijving en achtergrond van het beleid

Ten tijde van het opstellen van het beleid vloeide de opbrengst van de hondenbelasting naar de algemene middelen. Door een duidelijke relatie te leggen tussen de overlast van honden in de openbare ruimte en de belasting zou het bestaansrecht van de hondenbelasting beter verklaard kunnen worden, zo was de gedachte.

Uitvoering

De term 'doelbelasting' is onjuist. Er zijn belastingen, waarvan het de gemeente vrij staat de opbrengsten te bestemmen, zoals OZB, hondenbelasting, precario en reclamebelasting. Daarnaast zijn er retributies (of rechten) die geïnd worden, waar een directe prestatie tegenover staat. Die kennen een beperking in maximaal kostendekkend, zoals afval- en rioolheffing, marktgelden etc.

De opbrengsten van de hondenbelasting vloeien in de algemene middelen. Dat wil zeggen dat de hondenbelasting vrij aanwendbaar is. Er is geen directe koppeling in de begroting tussen de opbrengsten van de hondenbelasting en de kosten voor de handhaving of uitvoering van het hondenbeleid.

De bedoeling van het beleid was om na de gemeentebrede controle op hondenbelasting de extra opbrengsten in te zetten voor het hondenbeleid, dus voor extra afvalbakken, hondenwachters, en dergelijke. Deze zaken zijn uitgevoerd ten laste van de algemene middelen.

Handhaving

Deze beleidslijn heeft betrekking op de wijze waarop gelden in de gemeentelijke begroting worden bestemd. Er komt geen handhaving richting de burger aan te pas.

Doelmatigheid

De beleidslijn is inhoudelijk onjuist en daardoor niet uitvoerbaar.

Doeltreffend

Hondenbelasting is een dekkingsmiddel van de algemene middelen en dus is het niet doeltreffend.

Conclusies

De opbrengsten van de hondenbelasting zijn nooit doelgericht bestemd, d.w.z. er is geen relatie tussen de opbrengsten en kosten van het hondenbeleid. Het ontbreken van deze koppeling vormde geen belemmering voor de uitvoering van het beleid.

Aanbevelingen

De beleidslijn is inhoudelijk onjuist en zou moeten vervallen. Dit heeft geen financiële consequenties. De inkomsten uit de hondenbelasting stromen nu in de algemene middelen en dat blijft in de toekomst onveranderd.

Beleidslijn 7: Specifieke handhaving op het hondenbeleid wordt opnieuw ingevoerd

Korte omschrijving en achtergrond van het beleid

In de beleidsnota wordt niet onderbouwd waarom specifieke handhaving, dat wil zeggen door een hondenwachter, beter is dan handhaving door een integraal handhaver.

Uitvoering

In de APV zijn drie artikelen opgenomen die betrekking hebben op het hondenbeleid. Deze artikelen vormen de basis voor de handhaving. De handhavingsambtenaren van de afdeling HOO zijn bevoegd te bekeuren op overtreding(en) van de APV. Hondenwachters, met andere woorden de medewerkers die zich uitsluitend bezighouden met de handhaving van het hondenbeleid, zijn er niet.

Handhaving

Uit de enquête[2] blijkt dat men over het algemeen vindt, dat er onvoldoende gehandhaafd wordt. Hoe ouder, hoe ontevredener men hierover is. In vergelijking tot de overige stadsdelen, is de ontevredenheid over de handhaving onder niet hondenbezitters in Schalkwijk het grootst.

De APV is de basis waarop handhaving plaatsvindt. Er wordt vooral gelet op de opruimplicht, het aanlijnen van de hond en het dragen van de penning. Handhaving op een beleidsdocument is niet mogelijk, alleen op basis van de APV kan bekeurd worden. De handhaving hierop wordt uitsluitend door de afdeling Handhaving gedaan; de politie, die ook op de APV kan handhaven, rekent dit deel van de APV niet tot haar taak, met uitzonderling van agressiviteit van honden. Handhaving op gevaarlijke honden vindt door de gemeente slechts incidenteel plaats.

De grote ergernis van bewoners over hondenpoep, inspireert de handhavers tot het handhaven op dit onderwerp. Het lastige van handhaving op de opruimplicht is dat de handhaver het verzuim op te ruimen op heterdaad moet constateren. Het aantal boetes op het overtreden van de opruimplicht is dan ook beperkt (20 in 2010). Observatie van bekende probleemlocaties kan dit aantal vergroten. Echter observatie in burger was toe voorbehouden aan de politie; sinds kort is deze bevoegdheid ook, onder strikte voorwaarden, verleend aan handhavers[1].

Doelmatigheid

Handhaving op overtreding van de APV blijft nodig. Dat wil niet zeggen dat inspanning en resultaat altijd met elkaar in overeenstemming zijn. Door de taak bij integrale handhavers onder te brengen wordt efficiënt met tijd omgegaan: een integraal handhaver kan bij elke overtreding die hij/zij op de ronde tegenkomt optreden, een hondenwachter alleen bij overtredingen op art. 85 tot en met 87.
Voor de handhaving op hondenbeleid is 2 fte beschikbaar. Deze tijd is verdeeld over alle integrale handhavers. Het is daardoor niet te zien of deze 2 fte daadwerkelijk worden ingezet en hoeveel tijd de afzonderlijke beleidslijnen in beslag nemen.

Doeltreffendheid

Het beleid is uitgevoerd met integrale handhavers en niet met hondenwachters.

Conclusies

Doordat alleen een bekeuring geschreven kan worden bij constatering op heterdaad, vraagt handhaving op het hondenbeleid verhoudingsgewijs veel tijd en levert weinig (bekeuringen) op. Het onderbrengen van deze taak bij hondenwachters is dus niet te adviseren. De huidige situatie, waar handhaving op het hondenbeleid onderdeel is van de taak van de integraal handhavers, is te verkiezen. Een nadeel van het integraal handhaven is dat het niet te zien is of daadwerkelijk 2 fte wordt ingezet en op welke beleidslijnen.

Ook Haarlemmers geven aan dat handhaving de aandacht verdient. Zowel uit het Omnibusonderzoek 2009[3] als uit de enquête[2] blijkt dat bewoners ontevreden zijn over de handhaving op het onderwerp.

Aanbevelingen

Het beleid wordt met 2 fte ingevuld. Gezien de ontevredenheid van bewoners over de vervuiling van de openbare ruimte met hondenpoep, is het de vraag of 2 fte voldoende is en of het juist ingezet wordt. Het verdient daarom aanbeveling de handhaving te verbeteren. Het is verstandig in beeld te brengen of de tijd die in de praktijk voor handhaving op honden wordt ingezet, ook daadwerkelijk overeenkomt met 2 fte en op welke beleidslijnen deze ingezet wordt. Als dit in beeld is gebracht moet onderzocht worden of uitbreiding haalbaar en gewenst is.

Beleidslijn 8: De controle op het hondenbestand wordt opgenomen in het takenpakket van de hondenwachters, evenals het uitgeven van penningen

Korte omschrijving en achtergrond van het beleid

Het beleid gaat uit van de (her)invoering van specifieke hondenwachters die zich met de handhaving bezig houden.

Uitvoering

Voor een korte periode is de hondenwachter ingevoerd. Sinds de gemeentelijke reorganisatie in 2008 zijn er geen specifieke hondenwachters, maar integrale handhavers. Zij handhaven op overlast in de openbare ruimte, waaronder overlast veroorzaakt door honden. Het handhaven op het dragen van de penning maakt hier onderdeel van uit.

In Haarlem zijn zo'n 5.300 geregistreerde honden (bron: Cocensus per 14/9/2011). In vergelijking met het landelijk gemiddelde is dat weinig. Het vermoeden is daarom dat niet alle honden in Haarlem zijn geregistreerd. Er zijn geen gegevens op basis waarvan een reële in schatting van het ware aantal honden gemaakt kan worden.

Er is geen inventarisatie gemaakt van de redenen waarom men de hond niet registreert. Mogelijke oorzaken zijn onbekendheid met de meldingsplicht of de hoogte van de belasting. Het opsporen van niet-geregistreerde honden gebeurt door handhavers en door middel van een jaarlijkse controle.

In 2009 is besloten tot een grote huis-aan-huiscontrole op hondenbezit en aanvullend daarop in de jaren 2010-2013 jaarlijks een deelcontrole. Cocensus maakt hiervoor een lijst adressen (17.000 adressen) waar medewerkers van extern onderzoeksbureau Holland Ruiter controleren op hondenbezit. Elke bewoner wordt gevraagd een formulier in te vullen dat door het Bedrijfsbureau van VVH wordt gecontroleerd. Over het algemeen kloppen de gegevens. Dit deel van de steekproef levert nauwelijks onaangemelde honden op[1].

De controle levert telkens ook een aantal adressen op waar 'logeerhonden' worden aangetroffen, of waar men binnen wel een hond hoort blaffen, maar er niet wordt opengedaan. Het is goed mogelijk dat op deze adressen de honden niet geregistreerd zijn. Er volgt echter geen extra inzet of andere vorm van handhaving op deze adressen. In 2010 had deze lijst een omvang van 233 adressen[1].

In 2009 heeft de huis-aan-huiscontrole een stijging van het aantal geregistreerde honden opgeleverd. In de volgende jaren is van stijging nauwelijks sprake geweest. Het nut van de grootschalige controle is daarom zeer beperkt.

Handhaving

Handhavers maken regelmatig een praatje met hondenbezitters die hun huisdier(en) uitlaten[1]. De aanleiding om mensen aan te spreken is veelal de aanlijn- of opruimplicht. Men let hierbij op het naleven van de beleidsregels, inclusief het dragen van de hondenpenning aan de halsband. Ontbreekt de penning, dan wordt het baasje hierop aangesproken. In de gevallen waarin de eigenaar niet kan aantonen dat de hond geregistreerd is, wordt proces-verbaal opgemaakt en wordt de hond alsnog geregistreerd. In 2010 is dit 2 maal voorgekomen. Op het moment dat de hondenbezitter aangeeft dat het slechts een logeerhond is, dan is het op dit moment voor handhaving niet mogelijk om dit te controleren.

Doelmatigheid

Het beleid wordt niet doelmatig uitgevoerd. De handhaving op het betalen van de hondenbelasting en het dragen van de penning wordt zeer marginaal uitgevoerd. De resultaten van de jaarlijkse controle zijn uiterst beperkt. Kosten en resultaat hiervan zijn dan ook niet met elkaar in overeenstemming.

Doeltreffendheid

Het beleid is uitgevoerd, maar heeft niet het gewenste effect gehad namelijk registratie van alle honden in Haarlem.

Conclusies

De jaarlijkse controle bij een steekproef onder Haarlemmers levert nauwelijks meer registraties op. Dit komt niet overeen met de verwachting dat er nog veel ongeregistreerde honden zijn.

Handhaving op het dragen van de penning kan ook bijdragen aan het (toenemen van het) aantal geregistreerde honden. De handhaving op de penning vindt op dit moment nauwelijks plaats.

Aanbevelingen

De lijst van 233 adressen, die na de jaarlijkse controle nog steeds vragen oplevert, moet gerichter worden onderzocht. De extra kosten die hiermee gemoeid zijn, kunnen mogelijk in extra opbrengsten worden terugverdiend.

Het verdient de aanbeveling uit te zoeken hoe de kosten en meerkosten van VVH (administratie en handhaving) zich verhouden tot de verwachte opbrengsten. Dit geeft belangrijke informatie die nodig is bij de afweging of de jaarlijkse controle na 2013 moet worden voortgezet of dat er andere manieren zijn waarop kan worden gecontroleerd. Voortzetting heeft alleen zin als de kosten van de controle gedekt worden door de extra belastingopbrengsten. Dit is nu niet het geval (zie Hoofdstuk 4 Kosten en baten hondenbelasting).

Verder verdient het aanbeveling dat de integraal handhavers het overzicht van geregistreerde honden vanaf hun PDA kunnen raadplegen. Op dit moment moet men naar het bedrijfsbureau bellen om de penning te kunnen controleren.

Beleidslijn 9: Herinvoeren van de hondenpenning overeenkomstig Art. 85, lid 4 APV.

Korte omschrijving en achtergrond van het beleid

De hondenpenning dient als identificatie van de hond en maakt het mogelijk de belasting gegevens te controleren.

Uitvoering

Bij het aanmelden van een hond ontvangt de eigenaar een hondenpenning. Deze moet bij overlijden van de hond aan de gemeente geretourneerd worden (dit gebeurt overigens niet altijd). Aan de gemeente geretourneerde penningen worden gearchiveerd. Een half jaar vanaf uitgifte van de penning kan de eigenaar gratis een vervangende penning aanvragen, bijvoorbeeld als de penning verloren is of beschadigd. De nieuwe penning heeft een ander volgnummer dan de originele penning. Het is daardoor mogelijk om de vervangende penning bij een tweede hond aan de riem te hangen om zo een bekeuring voor een zwarte hond te voorkomen.

De penning kost, exclusief personeelskosten, € 1,70. Jaarlijks worden zo'n 1.500 - 2.000 penningen besteld en uitgegeven, deels ter vervanging van kapotte of zoekgeraakte penningen. Aangezien er zo'n 5.300 geregistreerde honden in Haarlem zijn, is een dergelijke jaarlijkse uitgifte van penningen veel.

Handhaving

Op hun rondes maken handhavers regelmatig een praatje met mensen die hun hond uitlaten. Tijdens dit gesprek vragen handhavers naar de opruimmiddelen en letten ze op het dragen van de hondenpenning. Als de hond geen penning draagt, en de eigenaar de penning ook niet kan laten zien, wordt een bekeuring gegeven en wordt de hond alsnog geregistreerd bij Cocensus. Tenzij de hondenbezitter aangeeft dat het om een 'logeerhond' gaat. Voor handhavers is het momenteel onmogelijk om dit te controleren en eventueel te bekeuren[1].

Op het moment dat handhavers, of de dierenbescherming, een loslopende hond vangen, dient de penning als identificatie. Het retourneren van weggelopen honden is echter geen gemeentelijke taak. In sommige gevallen is de hond niet weggelopen, maar door de eigenaar buitengezet om zichzelf uit te laten. Dit is een situatie in strijd met de APV (verzuim van zowel aanlijn- als opruimplicht) en is optreden een gemeentelijke taak. In deze gevallen draagt de hond vaak geen penning. Ook hier is het nagenoeg onmogelijk om de eigenaar te traceren en te bekeuren.

Doelmatigheid

Registratie en uitgifte van de penningen vraagt veel tijd. Vervolgens is er geen handhaving op het dragen van de penning. Daarbij is het systeem fraudegevoelig. Kortom, het is weinig doelmatig, maar een penning maakt handhaving wel veel eenvoudiger.

Doeltreffendheid

Het beleid is volledig uitgevoerd, de hondenpenning is ingevoerd. Door de nadelen van het systeem (o.a. fraudegevoeligheid) is het niet effectief. Niet elke hond in Haarlem draagt een (eigen) penning.

Conclusies

Uitgifte van de penning vraagt veel tijd en geld. De handhaving is minimaal. Het beleid is zowel ondoelmatig als ondoeltreffend.

Aanbevelingen

De identificatie van honden handhaven, maar onderzoeken of er andere methoden zijn die effectiever zijn dan een penning. De handhaving op de identificatie van de hond verscherpen. Het verdient aanbeveling dat de integraal handhavers het overzicht van geregistreerde honden vanaf hun PDA kunnen raadplegen. Op dit moment moet men naar het bedrijfsbureau bellen om de penning te controleren.

Hoofdstuk 4 Kosten en baten van de hondenbelasting
Met het innen van de belasting zijn kosten gemoeid; het is verstandig deze in kaart te brengen om zo de netto-opbrengst van de hondenbelasting inzichtelijk te maken.

Opbrengsten uit hondenbelasting

	2008	2009	2010	2011
Begroot	418.000	454.000	560.000	558.000
Gerealiseerd	439.000	466.000	497.388	501.050*

* stand per november 2011

De opbrengst van de hondenbelasting was in 2010 geraamd op € 560.000, de gerealiseerde opbrengst was € 497.000. Hoewel de opbrengst elk jaar stijgt, blijven de gerealiseerde opbrengsten jaarlijks achter bij de ramingen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de geschatte meeropbrengsten (vanaf 2009) van de jaarlijkse controle niet gerealiseerd worden.

Geschatte kosten hondenbelasting (in €)

	2008	2009	2010	2011
Uitvoeringskosten Cocensus	20.000	20.000	20.000	20.000
Jaarlijkse steekproef / onderzoekskosten (extern bureau)	6.133	42.884	12.429	12.770*
Formatieve inzet VVH (administratie)	0,4 fte 20.000	0,4 fte 20.000	0,4 fte 20.000	0,4 fte 20.000
Formatieve inzet VVH/HOO ** (handhaving)	0,5 fte 25.000	0,5 fte 25.000	0,5 fte 25.000	0,5 fte 25.000
Kosten penningen	7.535	2.468	1.700	2.007*
Bijsluiter hondenbelasting	2.493	-	-	-
Totaal aan kosten	81.161	110.352	79.129	79.777*

* stand per november 2011
** uitgaande van handhaving op 4 beleidslijnen (te weten: aanlijnplicht, opruimplicht, opruimmiddelenplicht en registratieplicht) waarop 2 fte handhaving ingezet wordt. Hier gaan we er vanuit dat een evenredig aantal uren aan de diverse lijnen besteed wordt.

Worden de bovengenoemde kosten afgezet tegen de gerealiseerde opbrengsten, dan blijft in 2010 een bedrag van zo'n vier ton over.

Conclusie
De ramingen van de inkomsten van de hondenbelasting zijn jaarlijks te hoog. Bijstelling naar een reële opbrengst verdient aanbeveling.
De Hondenbelasting vraagt in verhouding tot andere belastingen meer kosten om te heffen.

Aanbeveling
Het is verstandig in de begroting een reële raming van de opbrengsten op te nemen.
Gekeken moet worden of de capaciteit effectiever ingezet kan worden, zodat de kosten voor het heffen van hondenbelasting beperkt blijven.

Bijlage 1

Geïnterviewde personen:

Ten behoeve van dit onderzoek is met diverse personen binnen de organisatie gesproken, te weten:
- Jaap Reelfs, WZ/OGV, senior beleidsmedewerker;
- Matthijs van der Pijl, VVH/HOO, teamleider bureau Centrum Zuid-West;
- Martine Seijlhouwer-de Groot, VVH/VHR, handhavingscoördinator;
- Marwa Jaafar, VVH/Bedrijfsbureau, administratief medewerker;
- Frank Corvers, WZ/DBT, medewerker programma's;
- José Donia-Leeuwen, VVH/HOO, kwaliteitsmanager.

Verder is er (cijfermatige) informatie aangeleverd door Ben Kensen (Middelen en Services). Hij heeft daarvoor met de volgende personen gesproken:
- Marwa Jaafar, VVH/Bedrijfsbureau, administratief medewerker;
- Marthijn Antonisse, VVH/Omgevingsvergunning, bureauhoofd Vergunningverlening
- Paul Roozekrans, MenS/Kwaliteit en Controle, medewerker kwaliteit en controle;
- Wouter Bal, Cocensus, afdelingsmanager Heffingen en Bezwaar GR Cocensus.

Bronnen:
- Verordening onderzoek doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het college gevoerde bestuur van de gemeente Haarlem', 2003;
- B&W nota "Hondenbeleid een hernieuwde aanpak" 2006;
- Rapportage onderzoek proces hondenbelasting, hoofdafdeling Middelen en Services, november 2010;
- Algemeen Plaatselijke Verordening nr 34 (15 januari 2010);
- Brochure "Schoon met je hond Haarlem rond!".

De volgende bronnen zijn ook aangehaald in de rapportage:
- [1] Diverse verslagen van interviews;
- [2] Hondenbeleid en –overlast, november 2011, afdeling Onderzoek en Statistiek gemeente Haarlem;
- [3] Omnibusonderzoeken 2007, 2008, 2009 en 2010, afdeling Onderzoek en Statistiek gemeente Haarlem;
- [4] Rapportage Haarlem Schoon, augustus 2011;
- [5] Economische Statistische Berichten nr 7, 2005, B.A. Vollaard en P.W.C. Koning.

Dit rapport is opgesteld door Anneke Boele (Concernstaf, Strategie) en Lisette Goudsmit (Concernstaf, Concerncontrol).

Bijlage 2

Hondenbeleid en -overlast

Onderzoek en Statistiek Haarlem, november 2011

Colofon

Opdrachtgever: Gemeente Haarlem
Het College van Burgemeester en Wethouders

Samensteller: Gemeente Haarlem
Hoofdafdeling Concernstaf
Afdeling Onderzoek en Statistiek Haarlem
Postbus 511
2003 PB Haarlem

Telefoon: 023-5113018
Fax: 023-5113441
E-mail: o.en.s@haarlem.nl
Internet: www.haarlem.nl
Twitter: twitter.com/onshaarlem

Bezoekadres : Stadhuis
Grote Markt 2
2011 RD Haarlem

Auteur: Pieter Waal

Samenvatting

Onderzoek

Het hondenbeleid van de gemeente Haarlem vermeldt dat honden een plek in de openbare ruimte moeten hebben. Het stelt echter ook tot doel om overlast van honden tot een minimum te beperken. Afdeling Onderzoek en Statistiek (OenS) van de gemeente Haarlem is gevraagd de doeltreffendheid van het hondenbeleid te onderzoeken, hierbij gebruikmakend van het Digipanel Haarlem. Om zoveel mogelijk hondenbezitters met het onderzoek mee te laten doen is ervoor gekozen daarnaast een steekproef te trekken onder Haarlemmers. Deze inzet leverde 348 extra respondenten op. Van het Digipanel deden 1438 respondenten mee (respons: 60%). De respons bestaat in totaal uit 525 hondenbezitters en 1261 niet-hondenbezitters.

Resultaten

Hondenoverlast:
- Niet-hondenbezitters hebben de meeste overlast van hondenpoep: 46% heeft (zeer) veel overlast. Daarna komt op afstand de overlast van loslopende honden: 14%. Van geluidsoverlast van honden of agressieve honden hebben panelleden de minste last. Hondenbezitters ervaren alle vormen van overlast minder vaak. Zo heeft van deze groep 32% (zeer) veel overlast van hondenpoep. Dit is met uitzondering van agressieve honden; daar hebben zij wat meer last van (6%).
- Niet-hondenbezitters denken vaker dan hondenbezitters dat de hondenoverlast is toegenomen (19% versus 14%).
- Bijna tweederde van de niet-hondenbezitters weet niet waar hondenoverlast gemeld kan worden. Bij de hondenbezitters is dit bijna de helft.
- Driekwart van de niet-hondenbezitters is onbekend met het hondenbeleid van de gemeente. De hondenbezitters zijn hier bekender mee; van hen zegt 28% er onbekend mee te zijn.
- Het hondenbeleid behelst een aantal maatregelen. Aan de respondenten is gevraagd in welke mate deze maatregelen helpen bij het beperken van de hondenoverlast. Niet-hondenbezitters denken vooral dat het verplichten van hondenbezitters om de hondenpoep zelf op te ruimen (76%) en om opruimmiddelen bij zich te dragen (75%) het meeste helpen. Hondenbezitters zien de meeste heil in het (meer) aanbieden van afvalbakken (72%). Dat is ook de enige maatregel waarover de hondenbezitters positiever zijn dan niet-hondenbezitters.
- Niet-hondenbezitters vinden duidelijk niet dat het hondenbeleid voldoende gehandhaafd wordt. Bij zes gegeven handhavingsvormen (bijvoorbeeld opruimen van hondenpoep) toont maar tussen de 4% en 9% zich tevreden over de mate van handhaving. De hondenbezitters zijn hier enigszins positiever over dan niet-hondenbezitters (tussen 16% en 25%).

Vragen aan hondenbezitters:
- 81% van de hondenbezitters zegt ‘altijd’ of ‘vaak’ van afvalbakken gebruik te maken om de hondenpoep in te deponeren. Een kleine groep maakt hiervan nooit gebruik (5%). Ongeveer de helft vindt dat er onvoldoende afvalbakken aanwezig zijn.
- Een meerderheid maakt vaak of altijd gebruik van de losloopgebieden wanneer de hond uitgelaten wordt (58%). 15% doet dit nooit. Voor bijna driekwart van de hondenbezitters is het voldoende duidelijk waar deze losloopgebieden zich bevinden. De groep die vindt dat er voldoende losloopgebieden zijn is kleiner dan de groep die de hoeveelheid losloopgebieden onvoldoende acht (37% versus 42%).
- Voor acht op de tien respondenten met honden is het meestal wel of altijd duidelijk wanneer de hond aangelijnd dient te zijn in de openbare ruimte. Zij lijnen ook bijna allemaal hun hond aan. 6% doet dit meestal niet of nooit. Een even grote groep ruimt meestal niet/nooit de uitwerpselen van de hond op. Bijna negen op de tien meestal wel/altijd. Voor bijna iedereen is ook duidelijk wanneer een opruimplicht geldt. De middelen hiervoor worden ook bijna altijd meegenomen. Waar en wanneer het verplicht is om opruimmiddelen bij zich te dragen is niet altijd even bekend. Een kwart van de hondenbezitters zegt soms, meestal niet of nooit te weten wanneer dit verplicht is. Ten slotte bezitten bijna alle honden een penning: 92%.

Hondenbelasting:

- Bij hondenbezitters speelt de hondenbelasting vaker een grote rol bij het eventueel nemen van een (extra) hond, dan bij niet-hondenbezitters (22% versus 7%).
- 62% van de hondenbezitters weet dat de inkomsten uit de hondenbelasting tot de algemene middelen worden gerekend en dus niet (direct) naar de bestrijding van hondenoverlast gaan. Bij de niet-hondenbezitters is dat 46%.
- Een meerderheid van de hondenbezitters pleit voor afschaffing van de hondenbelasting, terwijl dit maar voor 11% van de niet-hondenbezitters geldt. De niet-hondenbezitters hebben juist een duidelijke voorkeur voor het handhaven van de belasting op het bezit van een hond.

Ideeën of suggesties van de respondenten over het hondenbeleid:

- Veruit de meeste ideeën of suggesties van niet-hondenbezitters gaan over meer controle/handhaving en zwaarder beboeten bij overtredingen.
- De opmerkingen van de hondenbezitters richten zich vooral op het verbeteren van de huidige voorzieningen, zoals: (gratis) zakjes, losloopgebieden en afvalbakken en zij wensen ook vaak meer handhaving en betere controle.

Inhoudsopgave

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel onderzoek

Het hondenbeleid van de gemeente Haarlem is dat honden – vanwege hun sociale functie – een plek in de openbare ruimte moeten hebben, maar dat de overlast van hen tot een minimum moet worden beperkt. Hierbij gaat het om zowel de overlast van honden zelf (gedrag, lawaai), als van hondenpoep.

Dit beleid is in 2007 vastgesteld en inmiddels dient de doeltreffendheid ervan met behulp van een onderzoek onder de loep genomen te worden. Afdeling Onderzoek en Statistiek (OenS) van de gemeente Haarlem is gevraagd dit onder zowel hondenbezitters als niet-hondenbezitters te onderzoeken. OenS maakt hiervoor gebruik van een combinatie van het Digipanel Haarlem en een steekproef.

1.2 Opzet en uitvoering onderzoek

De vragen in de enquête waren gericht op zowel hondenbezitters als niet-hondenbezitters en hadden betrekking op:

- hondenoverlast (ervaren van verschillende soorten, melden ervan en ontwikkeling);
- bekendheid met het hondenbeleid;
- effectiviteit van maatregelen ten aanzien van overlast;
- de mate waarin hierop gehandhaafd wordt;
- kennis van de regels en naleving ervan;
- hondenbelasting (hoogte, besteding en toekomst); en
- eigen suggesties voor het hondenbeleid in Haarlem.

Zie bijlage 1 voor de volledige vragenlijst.

De reden om naast het Digipanel gebruik te maken van een steekproef, was om zoveel mogelijk hondenbezitters met het onderzoek mee te laten doen. Zij ontvingen 21 september een brief met een uitnodiging om digitaal mee te doen aan het onderzoek. Hiervoor kregen zij ruim anderhalve week de tijd. Deze extra inzet leverde 348 respondenten op.

Het Digipanel Haarlem kreeg ook op 21 september de uitnodiging voor ‘online’ deelname. 2.399 Digipanelleden van 18 jaar en ouder ontvingen deze uitnodiging per email. Na anderhalve week en een tussentijdse herinnering bleken uiteindelijk 1438 mensen mee te hebben gedaan. Hiermee is de respons voor het Digipanel 59,9%. De groep deelnemers bestaat uit 525 hondenbezitters en 1261 niet-hondenbezitters.

1.3 Leeswijzer en verantwoording

Deze rapportage begint met een samenvatting van de bevindingen uit dit onderzoek. Na deze inleiding bespreekt hoofdstuk 2 de resultaten. Dit gebeurt overeenkomstig de volgorde van de vragenlijst. Bijlage 1 bevat deze vragenlijst.

De resultaten worden in percentages gepresenteerd en behandeld. Door afronding is het mogelijk dat de percentages opgeteld geen 100% zijn. Ook wanneer het bij een vraag mogelijk was om meerdere antwoorden te geven, zijn de percentages opgeteld geen 100%.

Bij de resultaten wordt onderscheid gemaakt tussen hondenbezitters en niet-hondenbezitters. Deze groepen bestaan beide uit zowel panelleden als respondenten uit de steekproef. Wanneer de uitkomsten van hondenbezitters en niet-hondenbezitters onderling verschillen, hebben de percentages een * gekregen. Daarnaast zijn uikomsten getoetst op verschillen voor de achtergronden leeftijd en stadsdeel. Als er in de tekst wordt gesproken van verschillen, of verschillen met een * zijn aangeduid,

dan worden hiermee significante verschillen bedoeld. Deze zijn getoetst bij een betrouwbaarheid van 95%. Dit wil zeggen dat we met 95% zekerheid kunnen zeggen dat het verschil niet op toeval berust.

2. Resultaten

2.1 Inleiding

Paragraaf 2.2 bespreekt de vragen over hondenoverlast. In de enquête is een aantal vragen alleen aan de hondenbezitters onder de respondenten gesteld. Deze vragen komen in paragraaf 2.3 aan bod. In paragraaf 2.4 gaat het over de hondenbelasting. Ten slotte bespreekt 2.5 de suggesties en ideeën van de respondenten voor het hondenbeleid.

2.2 Hondenoverlast

Vormen van hondenoverlast

Honden kunnen op verschillende manieren voor overlast zorgen. De respondenten konden allereerst bij vier vormen van hondenoverlast aangeven of zij deze ervaren.

Tabel 2.1

Overlast van (a) loslopende honden (in %)

	Hondenbezitters	Niet-hondenbezitters
Nooit	34*	22*
Weinig	43	44
Niet weinig, niet veel	14*	20*
Veel	7*	11*
Zeer veel	3	3

Tabel 2.2

Overlast van (b) hondenpoep (in %)

	Hondenbezitters	Niet-hondenbezitters
Nooit	4*	2*
Weinig	37*	25*
Niet weinig, niet veel	27	27
Veel	24*	30*
Zeer veel	8*	16*

Tabel 2.3

(c) Geluidsoverlast van honden (in %)

	Hondenbezitters	Niet-hondenbezitters
Nooit	37*	23*
Weinig	45	46
Niet weinig, niet veel	12*	20*
Veel	5*	9*
Zeer veel	1	3

Tabel 2.4

Overlast van (d) agressieve honden (in %)

	Hondenbezitters	Niet-hondenbezitters
Nooit	31*	39*
Weinig	48	43
Niet weinig, niet veel	15	14
Veel	5*	3*
Zeer veel	1	1

Niet-hondenbezitters hebben de meeste overlast van hondenpoep: 46% (zeer) veel. Daarna komt op afstand de overlast van loslopende honden: 14% (zeer) veel. Van geluidsoverlast van honden of agressieve honden hebben panelleden de minste last (achtereenvolgens 12% en 4%).

Hondenbezitters ervaren alle vormen van overlast minder vaak. Zo heeft van deze groep 32% (zeer) veel overlast van hondenpoep. Dit is met uitzondering van agressieve honden; daar hebben zij wat meer last van.

Van de niet-hondenbezitters zeggen 35 t/m 49-jarigen relatief vaak dat ze (zeer) veel overlast van hondenpoep hebben (54%). In de stadsdelen Oost en Schalkwijk hebben de niet-hondenbezitters vaker (zeer) veel overlast van geluidsoverlast van honden (respectievelijk 20% en 19%. Leeftijd en stadsdeel spelen bij hondenbezitters geen noemenswaardig rol.

Daarna konden de respondenten aangeven of zij op anderen manier(en) overlast van honden ervaren.

Tabel 2.5

Ervaren van andere vormen van hondenoverlast (in %)

	Hondenbezitters	Niet-hondenbezitters
Ja	12*	17*

12% van de hondenbezitters antwoordde hierop bevestigend, tegenover 17% van de niet-hondenbezitters. Bij de gevraagde toelichting antwoordden de respondenten toch meestal iets wat met loslopende honden, hondenpoep, geluidsoverlast en agressiviteit van honden te maken heeft:

- loslopende honden: specifieke plekken (bijv. park) of specifieke gebeurtenissen (bijv. bij het hardlopen, fietsen);
- hondenpoep: specifieke plekken, maar ook overlast van hondenpis;
- geluidsoverlast: specifieke plekken/honden; en
- agressiviteit, opdringerigheid of overenthousiasme naar andere honden of mensen.

Andere vormen die regelmatig terugkeren zijn:

- allergie;
- het stinken van honden;
- hondenharen in de openbare ruimte;
- agressieve hondenbezitters;
- alleen laten van honden (met bijkomende overlast);
- aanwezigheid van vele ‘vechthonden’;
- “de bazen van de honden zijn het probleem”; en
- het graven van kuilen in de openbare ruimte.

Ontwikkeling van de hoeveelheid hondenoverlast

Tabel 2.6 (volgende pagina) laat zien of de respondenten menen dat de overlast van honden in de afgelopen twee jaar is afgenomen of toegenomen.

Tabel 2.6

Ontwikkeling van de hondenoverlast in de afgelopen 2 jaar (in %)

	Hondenbezitters	Niet-hondenbezitters
Afgenomen	23*	18*
Gelijk gebleven	49	51
Toegenomen	14*	19*
Weet niet/geen mening	15	12

Hondenbezitters denken vaker dan niet-hondenbezitters dat de hondenoverlast is afgenomen, terwijl niet-hondenbezitters vaker een toename van de overlast zien. Wel denkt bij beide groepen ongeveerde helft dat in de afgelopen twee jaar de hoeveelheid overlast gelijk bleef. Analyses naar leeftijd en stadsdeel laten geen noemenswaardige verschillen zien.

Melden van hondenoverlast

De volgende vraag over de overlast die honden kunnen geven ging over de kennis die de respondenten hebben over waar ze hondenoverlast (eventueel) kunnen melden.

Tabel 2.7

Kennis over waar de hondenoverlast gemeld kan worden (in %)

	Hondenbezitters	Niet-hondenbezitters
Nee	47*	64*
Ja, bij de gemeente	35*	26*
Ja, bij de politie	21*	13*
Ja, anders	11*	6*

NB. Meerdere antwoorden mogelijk

Hondenbezitters weten vaker dan niet-hondenbezitters waar ze overlast kunnen melden. In de ‘anders’ categorie zegt meer dan de helft “bij de eigenaar zelf”. Ook wordt Handhaving regelmatig genoemd. Andere antwoorden die in deze categorie meerdere keren terugkomen zijn: de wijkagent, de wijkraad, de woningbouwvereniging, het buurtcentrum, de dierenbescherming en Meldpunt Leefomgeving.

De kennis over waar hondenoverlast gemeld kan worden neemt toe met de leeftijd van de respondent. Van de 18 t/m 34-jarige niet-hondenbezitters zegt 81% niet te weten waar een melding gedaan kan worden, dit aandeel krimpt naar 71% onder de 35 t/m 49-jarigen en 59% onder de 50 t/m 64-jarigen. De 65+-ers zonder hond weten in 54% van de gevallen niet waar ze de overlast kunnen melden. Bij de hondenbezitters is dit effect anders. Van de 18 t/m 34-jarige weet 73% niet waar overlast gemeld kan worden en dit daalt meteen sterk naar een minderheid onder de oudere hondenbezitters, zonder daarna sterk te dalen.

Kennis over het hondenbeleid

De gemeente Haarlem heeft een hondenbeleid waarin een aantal maatregelen zijn genomen die overlast van honden moet beperken. Tabel 2.8 toont dat een meerderheid van de hondenbezitters (heel) bekend zegt te zijn met hondenbeleid van de gemeente Haarlem: 58%. Bij de niet-hondenbezitters is dit aandeel fors kleiner: 10%.

Alleen bij de niet-hondenbezitters speelt de leeftijd van de respondent mee. Van de 18 t/m 34-jarigen zegt 4% er (heel) bekend mee te zijn, terwijl dit bij de 50 t/m 64-jarigen en 65+-ers hoger ligt (respectievelijk 12% en 14%).

Tabel 2.8

Bekendheid met het hondenbeleid in Haarlem (in %)

	Hondenbezitters	Niet-hondenbezitters
Geheel onbekend	11*	42*
Onbekend	17*	33*
Niet bekend, niet onbekend	16	15
Bekend	47*	9*
Heel bekend	9*	1*

Maatregelen om de overlast te beperken

De overlast van honden kan op verschillende manieren beperkt worden. De respondenten konden van zes maatregelen aangeven of zij denken dat deze helpen bij het beperken van hondenoverlast. In onderstaande tabel staat per maatregel het aandeel dat vindt dat deze maatregel hondenoverlast tegengaat.

Tabel 2.9

Mate waarin maatregelen om hondenoverlast in Haarlem te beperken helpen (in % dat zegt "veel" of "zeer veel")

	Hondenbezitters	Niet-hondenbezitters
Aanbieden afvalbakken om hondenpoep in op te ruimen	72*	56*
Hondenbezitters verplichten om hondenpoep zelf op te ruimen	63*	76*
Heffen van hondenbelasting	10*	37*
Aanwijzen van gebieden met aanlijnplicht	39*	62*
Aanwijzen van losloopgebieden	52*	62*
Hondenbezitters verplichten om opruimmiddelen bij zich te dragen	55*	75*

Hondenbezitters zijn een stuk sceptischer over de maatregelen dan niet-hondenbezitters, met één uitzondering: het aanbieden van afvalbakken. Het grootst is het verschil bij het vertrouwen in de hondenbelasting.

6Van de niet-hondenbezitters hebben 65+-ers relatief weinig vertrouwen in het aanbieden van afvalbakken (47%). 18 t/m 34-jarigen denken gemiddeld minder vaak dat een‘aanlijnplicht’ werkt (45%). Hondenbezitters verschillen niet tussen de verschillende leeftijdscategorieën.

Ook wat betreft de stadsdelen is bij de niet-hondenbezitters een aantal verschillen waar te nemen. De bewoners van stadsdeel Zuid-West denken gemiddeld vaker dat afvalbakken helpen bij de bestrijding van hondenoverlast: 66%. In Oost (43%) minder vaak. In Centrum en wederom Zuid-West denken de bewoners vaker dat het verplichten om hondenpoep zelf op te ruimen helpt (respectievelijk 83% en 81%). In Oost (69%) en Schalkwijk (70%) minder vaak.

Diezelfde verschillen tussen Centrum (80%) en Zuid-West (79%) aan de ene kant en Oost (66%) en Schalkwijk (67%) aan de andere kant zijn te zien bij de maatregel om hondenbezitters te verplichten om opruimmiddelen bij zich te dragen. Tot slot hebben de bewoners van Zuid-West bovengemiddeld vertrouwen in losloopgebieden (70%), in tegenstelling tot Schalkwijkers (56%).

Ook de hondenbezitters verschillen wat stadsdeel betreft onderling in mening. Ook hier geldt dat bewoners van stadsdeel Zuid-West gemiddeld vaker denken dat afvalbakken helpen bij de bestrijding van hondenoverlast (81% en in Oost (62%) minder vaak. Hondenbezitters uit Centrum (77%) en Zuid-West (74%) vinden dat het verplichten van het zelf opruimen van hondenpoep vaker helpt dan hondenbezitters uit Oost (47%) en Schalkwijk (54%). Ten slotte zien Centrumbewoners (67%) en bewoners van Zuid-West (66%) meer in het verplichten van opruimmiddelen dan hondenbezitters uit Oost en Schalkwijk (beide 44%).

Handhaven van regels

Vervolgens kregen de respondenten zes vormen van handhaving van het hondenbeleid voorgelegd. Tabel 2.10 toont per vorm van handhaving het deel van de respondenten dat meent dat er voldoende of ruim voldoende uitvoering plaatsvindt. Hondenbezitters zijn hier positiever over dan niet-hondenbezitters.

Tabel 2.10

Mate waarin vormen van handhaving voldoende uitgevoerd worden in Haarlem (in % dat zegt "(ruim) voldoende" en "(ruim) onvoldoende")

	Hondenbezitters		Niet-hondenbezitters	
	(ruim) voldoende	(ruim) onvoldoende	(ruim) voldoende	(ruim) onvoldoende
Het opruimen van hondenpoep door hondenbezitter	17*	58*	4*	70*
Het poepen van honden waar dit niet is toegestaan	16*	54*	4*	70*
Het bezit v/e hondenpenning	23*	43*	8*	30*
Het aanlijnen van honden als dit verplicht is	25*	45*	9*	54*
Het bij zich dragen van opruimmiddelen	19*	50*	5*	62*
Geluidsoverlast van honden	18*	28	7*	33

Behalve bij de geluidsoverlast van honden, geldt voor alle vormen van handhaving dat hoe ouder de niet-hondenbezitters zijn, hoe lager de tevredenheid. Dit komt echter alleen in significante verschillen tot uitdrukking wanneer gekeken wordt naar de groep die ‘(ruim) onvoldoende’ antwoordde (verschillen 10 á 20%). De groep met het tegenovergestelde antwoord is te klein om verschillen tot uitdrukking te laten komen. Bij hondenbezitters is alleen een verschil waar te nemen wanneer het gaat om het opruimen van hondenpoep. Hondenbezitters van 65+ zijn hierover een stuk ontevredener (70%) dan de jongeren (43%).

Schalkwijkers zonder hond zijn over het algemeen het minst tevreden over de handhaving. Specifiek als het gaat om het aanlijnen van honden, het bij zich dragen van opruimmiddelen (schepje, zakje) en geluidsoverlast, zijn zij bovengemiddeld ontevreden over de handhaving (verschillen ook ca. 10 á 20%). Bij hondenbezitters speelt stadsdeel geen enkele rol bij de tevredenheid over handhaving.

2.3 Hondenbezitters

De vragen die in deze paragraaf aan de orde komen, zijn alleen aan de hondenbezitters gesteld.

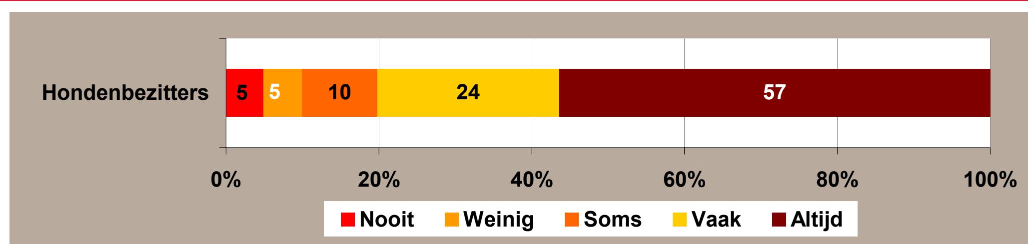
Gebruik en aanwezigheid van afvalbakken

Grafiek 2.1 laat zien met welke regelmaat de hondenbezitters afvalbakken gebruiken voor de uitwerpselen van hun honden. Een meerderheid van de hondenbezitters zegt altijd van de afvalbakken gebruik te maken (57%). Daarbovenop maakt ongeveer een kwart ‘vaak’ gebruik. 5% maakt nooit gebruik van afvalbakken.

In Centrum en Zuid-West zeggen de hondenbezitters gemiddeld vaker 'vaak' en 'altijd' gebruik te maken van de afvalbakken (achtereenvolgens 90% en 87%). In Oost worden de afvalbakken minder vaak gebruikt (68%).

Grafiek 2.1

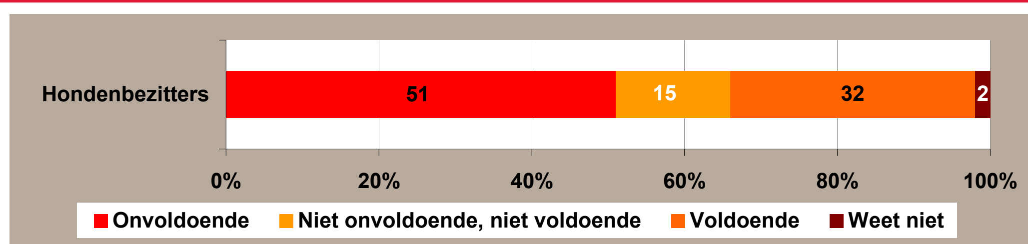
Regelmaat waarmee afvalbakken worden gebruikt om de hondenuitwerpselen in op te ruimen (in %)

Over de afvalbakken stond in de enquête tevens de vraag of de hondenbezitters menen dat er voldoende afvalbakken aanwezig zijn (grafiek 2.2).

Grafiek 2.2

Aanwezigheid van voldoende afvalbakken voor hondenuitwerpselen (in %)

Een krappe meerderheid vindt dat er onvoldoende afvalbakken zijn. Ongeveer een derde acht de hoeveelheid afvalbakken wel voldoende.

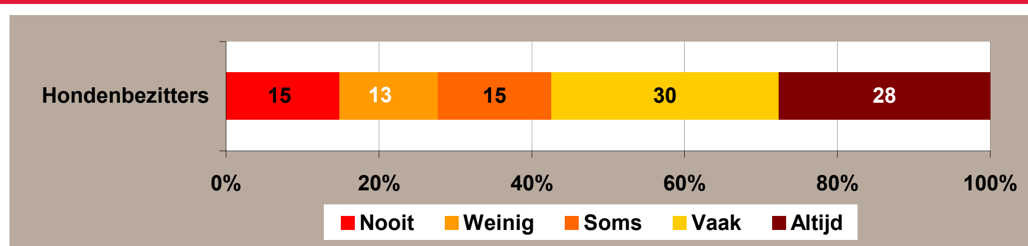
In de stadsdelen Oost (60%) en Noord (59%) vinden de hondenbezitters vaker de hoeveelheid afvalbakken onvoldoende. Hondenbezitters uit Centrum (44%) en Zuid-West (40%) zijn minder vaak ontevreden hierover.

Gebruik en aanwezigheid van losloopgebieden

Een meerderheid van de hondenbezitters maakt vaak of altijd gebruik van de losloopgebieden wanneer de hond uitgelaten wordt. Ongeveer drie op de tien maakt hiervan weinig of nooit gebruik.

Grafiek 2.3

Regelmaat waarmee losloopgebieden met de hond worden bezocht (in %)

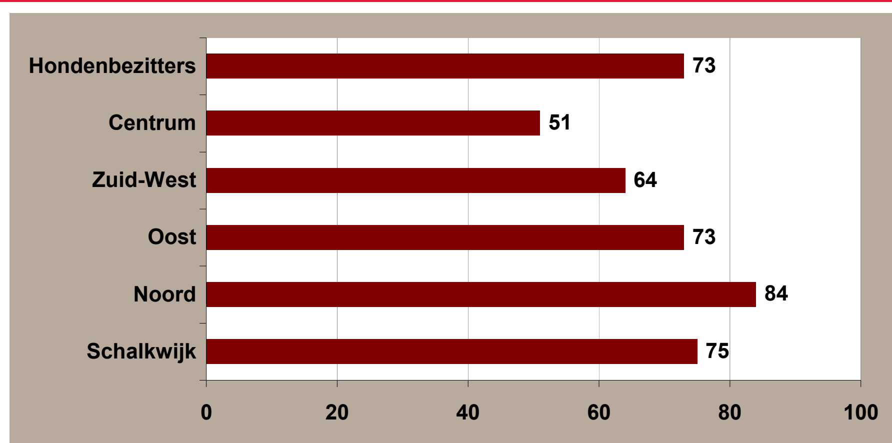

Bewoners van stadeel Zuid-West bezoeken bovengemiddeld vaak of altijd een losloopgebied (69%). Centrumbewoners doen dit minder: 49%.

Grafiek 2.4 presenteert of het duidelijk is voor de hondenbezitters waar de losloopgebieden in Haarlem zich bevinden. Er kon op de vraag geantwoord worden met 'ja' of 'nee'.

Grafiek 2.4

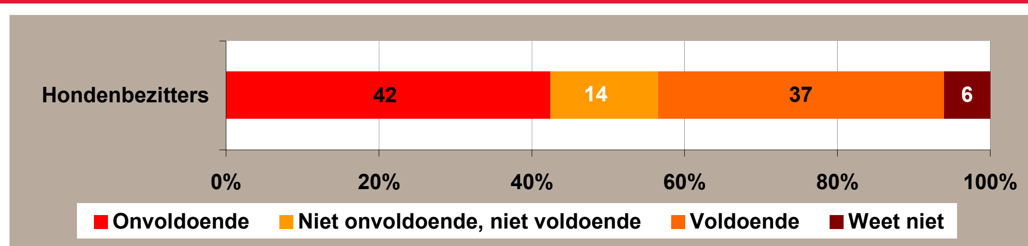
Duidelijk waar losloopgebieden zich bevinden (in % ja)

Voor bijna driekwart van de hondenbezitters is het voldoende duidelijk. Bovenstaande grafiek toont verder dat het voor hondenbezitters uit de stadsdelen Zuid-West en met name Centrum minder vaak duidelijk is waar de losloopgebieden zijn. Voor hondenbezitters uit Noord is het vaker wel helder.

Grafiek 2.5

Aanwezigheid van voldoende losloopgebieden voor honden (in %)

De groep die vindt dat er voldoende losloopgebieden zijn, is kleiner dan de groep die de hoeveelheid losloopgebieden onvoldoende acht.

In Centrum is de groep die de hoeveelheid voldoende vindt veruit het kleinst: 18%. Bewoners uit Zuid-West en Schalkwijk zijn het meest tevreden (respectievelijk 44% en 45%).

Gedrag van de hondenbezitter

Over het aanlijnen van de hond, het opruimen van de uitwerpselen en het meenemen van opruimmiddelen zijn zes vragen aan de hondenbezitters geformuleerd. Tabel 2.11 op de volgende pagina geeft de resultaten weer.

Voor acht op de tien respondenten met honden is het meestal wel of altijd duidelijk wanneer de hond aangelijnd dient te zijn in de openbare ruimte. Zij lijnen ook bijna allemaal hun hond aan. 6% doet dit meestal niet of nooit. Een even grote groep ruimt meestal niet of nooit de uitwerpselen van de hond op. Bijna negen op de tien meestal wel/altijd. Voor bijna iedereen is ook duidelijk wanneer een opruimplicht geldt. Deze middelen worden ook bijna altijd meegenomen. Waar en wanneer het

verplicht is om opruimmiddelen bij zich te dragen is niet altijd even bekend. Een kwart van de hondenbezitters zegt soms, meestal niet of nooit te weten wanneer dit verplicht is.

Tabel 2.11

Gedrag van de hondenbezitter bij het uitlaten (in %)

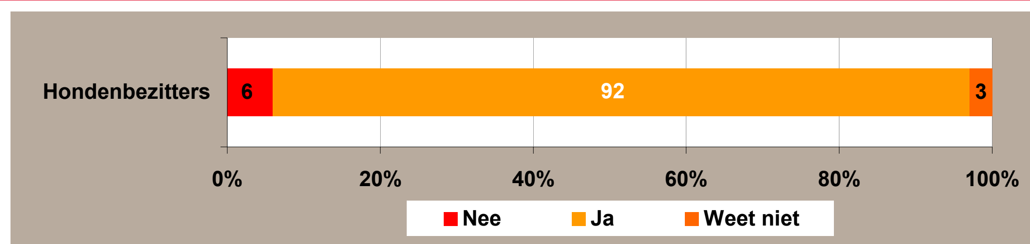
	Nooit	Meestal niet	Soms	Meestal wel	Altijd
Hoe vaak lijnt u de hond aan in de openbare ruimte?	2	4	5	22	66
Is het voor u duidelijk waar en wanneer uw hond aangelijnd dient te zijn in de openbare ruimte?	3	9	8	39	42
Hoe vaak ruimt u de uitwerpselen v/d hond op?	4	2	7	27	61
Is het voor u duidelijk waar en wanneer een opruimplicht geldt?	4	7	5	30	55
Hoe vaakt heeft u middelen bij u om de uitwerpselen op te ruimen?	3	1	2	12	82
Is het voor u duidelijk waar en wanneer het verplicht is opruimmiddelen bij u te dragen?	9	10	7	20	55

18 t/m 34-jarigen en 65+-ers zeggen bovengemiddeld vaak de hond nooit aan te lijnen (beide 8%). Tevens weten 65+-ers vaker ‘nooit’ waar en wanneer het verplicht is om opruimmiddelen bij zich te dragen (19%). In de stadsdelen Oost (78%) en in mindere mate Schalkwijk (82%) ruimen de hondenbezitters minder vaak de hondenpoep meestal wel of altijd op. Ook wordt minder vaak in Oost middelen voor de uitwerpselen meegenomen (86% meestal wel/altijd).

Ook het bezit van een hondenpenning heeft betrekking op het gedrag van de hondenbezitters. Grafiek 2.6 laat zien dat bijna alle honden een penning bezitten. Bij de 18 t/m 34-jarigen zegt zelfs iedere hondenbezitter dat zijn of haar hond een penning draagt.

Grafiek 2.6

Bezit van een hondenpenning (in %)

2.4 Hondenbelasting

De vragen over de hondenbelasting zijn weer aan iedere respondent gesteld.

Hondenbelasting als factor voor hondenbezit

Tabel 2.12 presenteert in welke mate de hondenbelasting een rol speelt bij het eventueel nemen van een (extra) hond.

Voor 22% van de hondenbezitters zou de hondenbelasting een grote rol spelen. Bij ongeveer de helft speelt de belasting geen enkele rol. De niet-hondenbezitters konden zich vaak geen voorstelling

maken van deze – voor hen blijkbaar te hypothetische – situatie. Bij een ruime meerderheid van de niet-hondenbezitters die dat wel konden speelt de hondenbelasting geen enkele rol.

Tabel 2.12

Mate waarin hondenbelasting een rol speelt bij de overweging om een (extra) hond te nemen (in %)

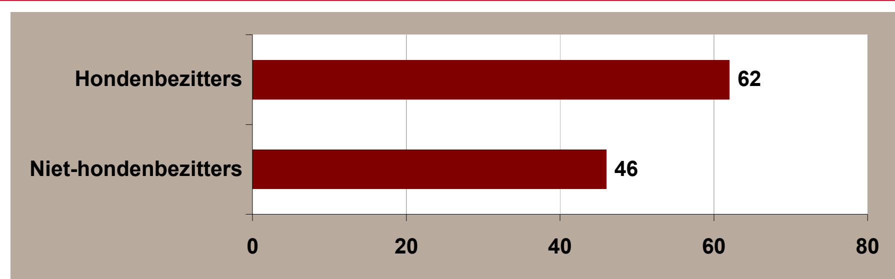
	Hondenbezitters	Niet-hondenbezitters
Nee, geen enkele rol	48*	40*
Ja, een kleine rol	11	10
Misschien	15	12
Ja, een grote rol	22*	7*
Weet niet/geen mening	5*	31*

Kennis over de hondenbelasting

De inkomsten uit de hondenbelasting worden tot de algemene middelen gerekend en gaan dus niet (direct) naar de bestrijding van hondenoverlast. Grafiek 2.7 laat zien welk deel van de respondenten hiervan al eerder op de hoogte was.

Grafiek 2.7

Kennis dat de hondenbelasting naar de algemene middelen stroomt (in % ja)

Hondenbezitters wisten dit vaker dan niet-hondenbezitters.

Bij de 18 t/m 34-jarigen (29%) en 35 t/m 49-jarigen (38%) van de niet-hondenbezitters weet een minderheid dat de hondenbelasting naar de algemene middelen stroomt. Bij de 50 t/m 64-jarigen (52%) en 65+-ers (56%) weet wel een meerderheid dit. Onder de hondenbezitters springen de 18 t/m 34-jarigen er ook uit: 23%

Toekomst van de hondenbelasting

Het verschil in mening tussen hondenbezitters en niet-hondenbezitters over de toekomst van de hondenbelasting is – zoals verwacht – groot. Een meerderheid van de hondenbezitters pleit voor afschaffing van de hondenbelasting, terwijl dit maar voor 11% van de niet-hondenbezitters geldt (tabel 2.13). De niet-hondenbezitters hebben een duidelijke voorkeur voor het handhaven van de belasting op het bezit van een hond.

De genoteerde antwoorden in de categorie 'anders' verschillen duidelijk tussen de hondenbezitters en niet-hondenbezitters. Niet-hondenbezitters vinden vaak dat de belastinggelden ook daadwerkelijk voor het beleid en handhaving ervan moeten worden aangewend. Ook menen ze regelmatig dat de hondenbelasting moet worden verhoogd. Verder zeggen meerdere respondenten zonder hond(en) dat het belastinggeld moet worden besteed aan het beter schoonhouden, extra handhavers en extra uitlaatvoorzieningen.

Hondenbezitters noteren over het algemeen andere zaken in deze categorie. Hoewel ook zij regelmatig vinden dat de gelden voor het hondenbeleid of het handhaven ervan gebruikt moeten worden. Maar verder ligt veel meer de nadruk op betere uitlaatvoorzieningen (plekken, gratis zakjes, afvalbakken), verlagen van de belasting (voor meerdere honden). Daarnaast zouden veel hondenbezitters het eerlijk vinden als de gemeente ook een kattenbelasting zou instellen.

Tabel 2.13

Toekomst van de hondenbelasting (in %)

	Hondenbezitters	Niet-hondenbezitters
Handhaven van aparte belasting op bezit van hond	18*	66*
Afschaffen van aparte belasting op bezit van hond	53*	11*
Weet niet, geen mening	7*	13*
Anders	23*	10*

2.5 Ideeën of suggesties over het hondenbeleid

Aan het einde van de vragenlijst was het mogelijk om niet eerder genoemde ideeën of suggesties over het tegengaan van hondenoverlast in Haarlem te geven. 54% van de hondenbezitters noteerde iets, tegenover 38% van de niet-hondenbezitters.

Niet-hondenbezitters

Veruit de meeste antwoorden van niet-hondenbezitters gaan over:
- meer controle/handhaving; en
- zwaarder beboeten bij overtredingen.

Daarnaast komen de volgende antwoorden regelmatig terug:
- betere registratie van honden (bijvoorbeeld gebruik van DNA);
- verhoging hondenbelasting of kostendekkend maken met handhaving/controle;
- betere voorzieningen (opruimmiddelen, uitlaatplekken en afvalbakken);
- specifieke controle bij bijv. scholen en speeltuinen; en
- ook katten gaan belasten.

Hondenbezitters

De opmerkingen van de hondenbezitters richten zich vooral op:
- het verbeteren van de huidige voorzieningen, zoals: (gratis) zakjes, losloopgebieden en afvalbakken.
- Daarnaast wensen ook zij vaak meer handhaving en betere controle.

Verder:
- invoeren van kattenbelasting;
- er wordt geen hondenoverlast ervaren (of: andere zaken zijn erger);
- direct besteden van de gelden van de hondenbelasting aan het hondenbeleid;
- de ‘eigenaars opvoeden’;

Bijlage

I Vragenlijst

Bijlage I

Vragenlijst

Welkom bij het onderzoek.

1) Heeft u in uw huishouden een hond?

- Nee → **Overslaan van vraag 9 t/m 20**
- Ja

2) Honden kunnen op verschillende manieren voor overlast zorgen. Kunt u van de volgende vormen van overlast aangeven hoe vaak u deze ervaart?

Overlast van...

	Nooit	Weinig	Niet weinig, niet veel	Veel	Zeer veel
a) Loslopende honden					
b) Hondenpoep					
c) Geluidsoverlast van honden					
d) Agressieve honden					

3a) Ervaart u op andere manier(en) overlast van honden?

- Nee
- Ja

3b) Indien ja, op welke andere manier(en)?

4) Is naar uw mening de overlast van honden de afgelopen 2 jaar afgenomen, toegenomen of gelijk gebleven?

- Afgenomen
- Gelijk gebleven
- Toegenomen
- Weet niet/geen mening

5) Als u overlast ervaart van honden, weet u dan waar u dit kunt melden? (meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Nee
- ☐ Ja, bij de gemeente Haarlem
- ☐ Ja, bij de politie
- ☐ Ja, anders

namelijk... [ ]

6) De gemeente wil de overlast van honden zo veel mogelijk beperken. Daarom heeft Haarlem een hondenbeleid waarin een aantal maatregelen zijn genomen die overlast van honden moet beperken. Hoe bekend bent u met het hondenbeleid in Haarlem?

- ○ Geheel onbekend
- ○ Onbekend
- ○ Niet bekend, niet onbekend
- ○ Bekend
- ○ Heel bekend

7) De overlast van honden kan op verschillende manieren beperkt worden. Kunt u van de volgende maatregelen aangeven in hoeverre u het idee heeft dat deze helpen om de overlast van honden in Haarlem te beperken?

	Zeer weinig	Weinig	Niet weinig, niet veel	Veel	Zeer veel
a) Aanbieden afvalbakken om hondenpoep in op te ruimen	○	○	○	○	○
b) Hondenbezitters verplichten om hondenpoep zelf op te ruimen (opruimplicht)	○	○	○	○	○
c) Heffen van hondenbelasting	○	○	○	○	○
d) Aanwijzen van gebieden waar honden verplicht aangelijnd moeten worden (aanlijnplicht)	○	○	○	○	○
e) Aanwijzen van gebieden, waar honden los mogen lopen (losloopgebieden)	○	○	○	○	○
f) Hondenbezitters verplichten om opruimmiddelen (schepje, zakje) om hondenpoep mee op te ruimen bij zich te dragen bij uitlaten (opruimmiddelenplicht)	○	○	○	○	○

8) Om overlast van honden te beperken kan worden gecontroleerd of hondenbezitters zich aan de regels houden. Kunt u van de volgende vormen van handhaving aangeven of u het idee heeft dat hierop in Haarlem voldoende gecontroleerd wordt?

	Ruim onvoldoende	Onvoldoende	Neutraal	Voldoende	Ruim voldoende
a) Het opruimen van hondenpoep door de hondenbezitter	☐	☐	☐	☐	☐
b) Het poepen van honden waar dit niet is toegestaan	☐	☐	☐	☐	☐
c) Het bezit van een hondenpenning	☐	☐	☐	☐	☐
d) Het aanlijnen van honden als dit verplicht is	☐	☐	☐	☐	☐
e) Het bij zich dragen van opruimmiddelen (schepje, zakje) voor hondenpoep	☐	☐	☐	☐	☐
f) Geluidsoverlast van honden	☐	☐	☐	☐	☐

9) Hoe vaak maakt u, als u de hond uitlaat, gebruik van afvalbakken om de uitwerpselen van uw hond(en) in op te ruimen in Haarlem?

☐ Nooit

☐ Weinig

☐ Soms

☐ Vaak

☐ Altijd

10) Vindt u dat er hiervoor in uw buurt voldoende afvalbakken aanwezig zijn?

☐ Onvoldoende

☐ Niet onvoldoende, niet voldoende

☐ Voldoende

☐ Weet niet/geen mening

11) Er zijn gebieden aangewezen waar honden los mogen lopen. Hoe vaak bezoekt u deze zogenaamde losloopgebieden in Haarlem als u de hond uitlaat?

☐ Nooit

☐ Weinig

☐ Soms

☐ Vaak

☐ Altijd

12) Is het voor u duidelijk waar zich losloopgebieden in Haarlem bevinden?

- ☐ Nee
- ☐ Ja

13) Vindt u dat er in uw buurt voldoende losloopgebieden voor honden zijn?

- ☐ Onvoldoende
- ☐ Niet onvoldoende, niet voldoende
- ☐ Voldoende
- ☐ Weet niet/geen mening

	Nooit	Meestal niet	Soms	Meestal wel	Altijd
14) Hoe vaak lijnt u de hond aan in de openbare ruimte als u de hond uitlaat?	☐	☐	☐	☐	☐
15) Is het voor u duidelijk waar en wanneer uw hond(en) aangelijnd dient te zijn in de openbare ruimte?	☐	☐	☐	☐	☐
16) Hoe vaak ruimt u de uitwerpselen van de hond op als u de hond uitlaat?	☐	☐	☐	☐	☐
17) Is het voor u duidelijk waar en wanneer een opruimplicht geldt?	☐	☐	☐	☐	☐

	Nooit	Meestal niet	Soms	Meestal wel	Altijd
18) Hoe vaak heeft u middelen (zoals een schepje en zakje) bij u om de uitwerpselen van uw hond(en) op te ruimen als u de hond uitlaat?	☐	☐	☐	☐	☐
19) Is het voor u duidelijk waar en wanneer het verplicht is opruimmiddelen bij u te dragen?	☐	☐	☐	☐	☐

20) Beschikt uw hond(en) over een hondenpenning?

- ☐ Nee
- ☐ Ja
- ☐ Weet niet

21) Stel dat u overweegt een (extra) hond te nemen. Zou de hondenbelasting hierbij voor u een rol spelen?

- Nee, geen enkele rol
- Ja, een kleine rol
- Misschien
- Ja, een grote rol
- Weet niet/geen mening

22) De inkomsten uit de hondenbelasting worden niet (direct) besteed aan het tegengaan van overlast van honden in Haarlem. Die worden net als sommige andere lokale belastingen tot de algemene middelen gerekend. Was u hiervan op de hoogte?

- Nee, dat wist ik niet
- Ja, dat wist ik

23) Als u zou mogen beslissen, wat vindt u dan dat er met de hondenbelasting in Haarlem zou moeten gebeuren?

- Handhaven van aparte belasting op bezit van hond
- Afschaffen van aparte belasting op bezit van hond
- Weet niet/geen mening
- Anders,

namelijk...

24) Heeft u tenslotte nog niet genoemde ideeën of suggesties over hoe de gemeente overlast van honden in Haarlem beter kan tegengaan?

- Nee
- Ja,

namelijk...

<u>Achtergronden</u> (alleen voor de steekproefrespondenten)

Deze gegevens gebruiken wij uitsluitend om een vergelijking tussen groepen te maken, bijvoorbeeld of ouderen anders over het hondenbeleid denken dan jongeren. Uw anonimiteit is uiteraard gewaarborgd.

Wat is uw leeftijd? jaar

Wat is uw geslacht?

 Man

 Vrouw

Wat zijn de 4 cijfers van uw postcode?

Heeft u nog opmerkingen over de vragenlijst of over het panel, dan kunt u die hier kwijt: (alleen voor panelleden)

Hartelijk dank voor het invullen!